Poštnina plačana v gotovini. Leto LXI V Ljubljani, v petek 14. aprila 1933. Štev. 87a Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563 Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ave crux!

Pred 1900 leti! V obsovraženi Judeji peljejo človeka na morišče in ga pribijejo na suženjski križ. Potem se odpravijo zopet v mesto Jeruzalem in praznujejo svojo pasho, veliko noč.

Po 1900 letih pozove namestnik tega obsojenca narode, naj proslavijo spomin na ta dogodek, in po vsem svetu se odzovejo množice na klic, ki ga tisk in radio neseta dalje in dalje. Cerkve se napolnijo k proslavi, možje in žene korakajo po ulicah za križem in proti nebu se dviga pozdrav: »Pozdravljen bodi, sveti križ, naše edino upanje!«

Kako more takšen dogodek, suho zgodovinsko tako malo pomemben, po devetnajstih stoletjih vzbuditi po vesoljnem svetu takšen odmev?

Nenavadna, v očeh tega sveta paradoksna vera nam daje odgovor. Pred 1900 leti se je na veliki petek zgodil največji čudež v božjem stvarstvu: Včlovečeni Bog neba in zemlje umre, oblit s krvjo, na križu kot spravna žrtev za greh sveta! Mogočno prodre klic umirajočega skozi ozračje v svet: »Dopolnjeno je!«

Dopolnilo se je drugo ustvarjenje, mnogo bolj pomembno in hudo kakor prvo, ki je stalo večnega Stvarnika samo eno besedo: »Zgodi se!« To drugo ustvarjenje je odkupila učlovečena Beseda z žrtvovanjem edinega učlovečenega božjega življenja. Po odrešenju smo hrepeneli ljudje, ki smo vzdihovali pod jarmom krivde, dokler ni sam božji sin vzel to krivdo nase. In kot odrešeni pozdravljamo svojega Kralja Kristusa in počastimo njegov sveti križ.

S križa kraljuje Bog! Na križ dvignjen privlačuje k sebi vse, tudi v 20. stoletju in vsa prihodna stoletja tja do konca sveta. Vse je njegovo, vsako življenje je odkupil s svojo smrtjo na križu!

Mi vemo, da je to sporočilo resnica, pretresljiva in obenem osrečujoča resnica. Nikar se ne dajmo zapeljati, če stojita nasproti objemajoči skrivnosti žrtvovanja božjega Sina na križu človeška zloba in zaslepljenje, ki se od križa ljubezni zasmehljivo obrača, nerazumevajoč, da človeštvo hodi za simboli, ki niso simboli življenja, temveč smrti. Božji ljubezni, ki se je za nas na križu žrtvovala, ostane vendar zmaga.

Kaj pa mi, ki stopamo v znamenju križa v novo stoletje od dneva odrešenja?

Ne vemo sicer, kakšen bo obraz tega sveta po novem stoletju, ko bo sv. oče zopet napovedal sveto leto odrešenja. Ne vemo, ali bo jubilejno bulo podpisal v kaki katakombi ali, kakor zdaj, v palači sv. Petra. Vemo pa, da bo tudi potem in v vseh naslednjih stoletjih prostor za tiste, ki so dobre volje, za vse trudne in obtežene, ki iščejo tolažbe in okrepčila, pod križem Kristusovim. Kajti v križu je zveličanje, na tistem lesu, na katerem je viselo zveličanje sveta. V drugem ni zveličanja, kdorkoli ali karkoli naj bi to bilo.

Človeštvo in tudi naš narod mora stopiti na pot proti Golgoti. Narodi morajo uvideti, da je potrebna sprava z Bogom. Domeneti morajo zopet, da more človek ali narod resnično živeti edino iz Boga. Iz vere prihajajo tista spoznanja, ki zadenejo v bistvo usode človeka. V veri se odpira nov svet lepega in vzvišenega, ki nas notranje povsem zajame. V veri se obnavljajo vest, zavest odgovornosti in volja za sveto in zgledno življenje. Naloga današnjega časa je, da vse to podari človeštvu in posameznim narodom. Okoli te naloge se morajo zbrati katoličani.

Mnogo jih je že med nami, ki so to uvideli. Ti tvorijo jedro novega. Razumejo se med seboj, pa naj še tako ločeno živijo, ustvarjajo in trpijo. Tiho hodijo po križevem potu, med tem ko množice razgrajajo. Sami se zavedajo, da Bog išče danes bolj kakor kdaj prej popolnoma zvestih in brezpogojnih pomočnikov. Ti ne uganjajo konjunkturne politike in ne obešajo svojih programov na zastave, ki se obračajo po vetru. Ti se nikdar ne vdajajo prevelikemu optimizmu, a tudi ne obupu. To so v resnici moški značaji, ki so vzeli križ teh časov mirno na svoja ramena in ga nosijo za Gospodom. Ti vedo tudi z nezmotljivo gotovostjo, da bodo enkrat poklicani, da prenovijo države. Za to bo treba res močnih, v hudih časih preizkušenih, potreben bo junaški rod božjega kraljestva.

Sveto leto je za vse tihe in močne več kakor ceremonija. V njem vidijo poziv, naj bi se križ zopet čim višje povzpel nad moderno človeštvo. Kakor so pobožni prebivalci v neki pokrajini postavili mogočen križ na najvišji gori, da bi ga vsi videli, tako je Cerkev to leto dvignila križ z Golgote, da bi se mu ves svet poklonil.

Danes nikakor niso časi, da bi se zaprli v svoji pobožnosti v cerkve. Nujno potrebno je tudi delo izven hiše božje, potrebne so tudi žrtve. Države bodo rešile korupcije, borili se bodo lahko proti razkrojenim naukom današnjega časa, nasprotnike resničnega narodnega življenja bodo lahko premagali samo tisti, ki so si izvolili za izhodišče svojega dela Golgoto, ki nam je prinesla odrešenje.

Takšen katolicizem nam bo prinesel tisto možato zadržanje, ki je danes potrebno. To je katolicizem svetnikov, ljudi dela, mučencev in nosilcev križa. Naj le množice vpijejo danes »Hozana!«, jutri zopet »Križaj ga!«, kakor jim pač ugaja, mi vzklikamo s cerkvenim slavospevom: O Crux ave, spes unica!

Mussolini je izgubil veliko bitko

Ustrašil se je nemškega imperializma in išče zopet stikov s Francijo -

Italijani so razočarani nad svojim ducejem — Sestanek v Benetkah?

Pariz, 13. aprila.

Še nikoli ni vladala med evropskimi diplomati takšna babilonska zmeda, kakor danes. To se kaže predvsem v časopisju, ki si v presoji mednarodnega položaja nasprotuje tako, da se vsakdo zastonj trudi, če bi hotel iz njega izvedeti, kaj nameravajo Mussolini in njegovi prijatelji na eni in g. Daladier oziroma francoska vlada na drugi strani, da ne govorimo o g. MacDonaldu, ki je potem, ko je bil nekaj časa ves navdušen za direktorij evropskih velesil, sedaj navidezno izgubil ves interes zanj, kakor da bi se ne bil nikdar razgovarjal z Mussolinijem.

Po informacijah v parlamentarnih krogih, h katerim spadajo najboljši prijatelji g. Daladiera in Paul-Boncourja, ki se seveda popolnoma strinjajo s taktiko teh dveh državnikov, ki sta še danes, čeprav v manjši meri izpostavljena napadom desnice, se je posrečilo Italijo, to se pravi g. Mussolinija prepričati, da je za Italijo edino pravilna politika, če se približa francoskemu zamislu evropske politike, namesto da išče zveze z Nemčijo in se tako izpostavi nevarnosti, da bo z Nemčijo vred v Evropi popolnoma osamljena. To mnenje francoske vlade je francoski poslanik de Jouvenel po svojem povratku v Rim 10. t. m. Mussoliniju v vseh podrobnostih pojasnil. Prijatelji g. Paul-Boncourja sklepajo, da je g. Jouvenel imel uspeh, ker so italijanski listi naenkrat izpremenili svoj ton napram Franciji, do katere so naenkrat zavzeli presenetljivo prijazno stališče. Mussolinijevo glasilo »Popolo d'Italia« je napravilo celo velik kompliment francoski vladi, češ, da se le-ta zaveda ogromnega pozitivnega pomena ducejeve inicijative za pomirjenje in konsolidacijo Evrope.

Prijatelji g. Paul-Boncourja pa gredo v svojem optimizmu še dalje. Njim se ne zdi samo, da se je g. Mussolini premislil in opustil misel na izpremembo politične karte Evrope, kakor si jo je bil zamislil v svojem prvotnem načrtu, ampak da se hoče približati Franciji tudi Hitler, ki je ameriškemu diplomatu Normanu Davisu, ko je le-ta bil te dni v Berlinu, naročil, naj francoski vladi sporoči, da on nikakor ne misli spremeniti zunanje-politične linije svojih prednikov, ampak da tudi on stremi za odkritosrčnim sporazumom in sodelovanjem s Francijo. Iste vesele novice pa je prinesel v Pariz 11. t. m. tudi francoski poslanik v Berlinu g. Poncet, ki je odpotoval v Pariz, da g. Paulu Boncourju sporoči rezultat svojih razgovorov s kancelerjem Hitlerjem. Ta rožnato-rdeči optimizem se je polastil sedaj tudi angleških listov, ki naravnost govore, da je po tem preobratu, ki se je zgodil v Rimu in Berlinu v korist francoskemu stališču, mogoče naravnost govoriti o velikonočnem miru, ki da je zasijal po teh dogodkih Evropi.

Po teh razveseljivih govoricah se govori, da je g. Mussolini, ki je v smislu tesnega sodelovanja štirih evropskih velesil, med katerimi bi imela sedaj Francija čisto drug položaj nego ga ji je bil Mussolini namenil v svojem prvotnem načrtu evropskega direktorija, sprožil misel, da naj bi se zastopniki Italije, Francije, Anglije in Nemčije v kratkem sestali v Benetkah na konferenci, ki naj bi dovedla do resničnega pomirjenja Evrope. G. Mussolini želi, da bi ga še pred to konferenco obiskal v Rimu nemški kancler Hitler in francoski ministrski predsednik Daladier. Največja senzacija pa je ta, da namerava Mussolini že v prihodnjih dneh povabiti v Rim tudi ministre držav Male antante Beneša, Titulescua in Jevtiča! Kaj je o tem presenetljivem preobratu Mussolinijeve politike soditi?

Glede tega smo poiskali informacije pri politikih, ki sledijo g. Herriotu in pri nekaterih drugih neodvisnih politikih. Izvedeli smo, da ti politiki položaja ne presojajo sicer tako optimistično kakor vladajoči možje Francije, pač pa soglašajo v tem, da se politika g. Mussolinija nahaja očividno na umiku in da se zdi, kakor da bi Mussolini v resnici razmišljal o tem, ali ni boljše, če prilagodi svojo zunanjo politiko stališču Francije, kakor da podpira Hitlerjevo Nemčijo, ki bo, kakor hitro bi se izpolnile obljube, katere je Mussolini Hitlerju lansko leto dal, ko je bil Göhring prvič pri duceju, postala največji in najnevarnejši sovražnik Italije. Da bomo to razumeli — so nam rekli naši informatorji — si je treba ogledati evropsko karto, kakor si jo je v svojem prvem načrtu zamislil Mussolini, da ustanovi v Evropi svojo »pax romana«.

Črno polje pomeni ozemlje »pod italijanskim protektoratom«.

Načrt preureditve Evrope, ki se ni uresničil

Iz te karte* je razvidno, da je Mussolini hotel v prvi vrsti izpolniti obljube, ki jih je že 10 let ponavljal italijanskemu ljudstvu in fašističnim prvakom. Že deset let naznanja duce, da bo fašizem zavojeval ves svet, v katerem bo imela prvenstvo Italija, ki bo svoje ideje vtisnila vsemu človeštvu. Italija bo prevzela vodstvo v srednji Evropi, bo vlekla za seboj Nemčijo, ki se bo usmerila v fašističnem smislu (to se je res že izpolnilo) in bo postavila svojo nogo na Balkan, da si zavojuje nova tržišča in bogate gospodarske možnosti. Na vsak način mora Italija dobiti Dalmacijo, o kateri že vsak šolar v Italiji trdno veruje, da bo nad njo vsaj leta 1933. zaplapolala italijanska zastava. Toda Italija si je zamislila svoj protektorat tudi nad Bosno in Hercegovino, kakor vidimo na karti, ki so jo narisali po zanesljivih informacijah ob prvem Mussolinijevem načrtu. Kar se tiče Bolgarije, bi kot zaveznik Italije dobila vso Makedonijo, tako da bi mejila neposredno na Albanijo. Nemčiji je Mussolini kakor vidimo, namenil vse poljsko Pomorje, zato pa ji je odločno zaprl pot do južnih Tirol po avstro-madjarski državi, ki naj bi prišla pod krono Otona Habsburškega, ki bi zavladal tudi nad slovenskimi in hrvatskimi deželami, pa nad onim teritorijem, v katerem so danes madjarske manjšine pod Jugoslavijo in Romunijo. Češkoslovaška je milostno ostala neokrnjena, Jugoslavija je pa reducirana na Srbijo, kakor je izgledala pred vojno.

Ko je MacDonald vprašal Mussolinija — tako so nam povedali naši informatorji — kako bi se neki mogla realizirati takšna temeljita izprememba evropske zemljepisne karte brez vojne, je Mussolini opozoril na to, da »Jugoslavija razpada« in da se mora računati na globoke pretresljaje v Evropi, ki bodo ogrožali mir, ako se velesile predhodno ne sporazumejo, kako bi sporazumno uredili Evropo, preden bi jih presenetili izredni dogodki...

Francoski odgovor je razblinil vse te načrte v prazen nič. Kakor so v Parizu točno informirani, se je v Italiji zaradi tega pojavilo globoko razočaranje nad politiko duceja, tembolj, ker italijanska javnost vidi, kako so se taki in podobni politični načrti fašističnega režima vsakokrat v teku desetih let zrušili, kakor hitro jih je Mussolini skušal prenesti iz svoje sobe v palači Venezia v atmosfero realnosti. Tudi v fašističnih krogih samih se je pojavila nejevolja nad politiko duceja, ki dela velike obljube, katere pa se nikoli niso mogle izpolniti. Danes sodijo Italijani, v kolikor se morejo sploh odkrito izjaviti v intimnejših krogih, da je bil Mussolinijev načrt vprav fantastičen. Kako je mogel Mussolini svoj načrt zidati na Nemčijo, ki je pod Hitlerjem sicer fašistična, ki pa absolutno ni pripravljena slepo pokorjevati se Mussolinijevemu vodstvu in ki je danes vse kaj drugega, kakor pripravljena, da se odpove svojim aspiracijam na južne Tirole, na zvezo Hamburg—Trst in na aneksijo Avstrije, o kateri dan na dan piše Hitlerjev »Der Völkische Beobachter«, da mora postati integralen del enotnega nemškega rajha? Popolnoma nedržavniško je tudi bilo, pravijo treznejši Italijani tudi, da je Mussolini računal z razpadom Jugoslavije in s tem, da bo Češkoslovaška Jugoslavijo zapustila, medtem ko vidimo ravno nasprotno, da se je Mala antanta le še ojačila. Pa tudi računi duceja z vpostavitvijo habsburške monarhije so jako nemodri, na kar je opozoril Mussolinija že Herriot v »Ere Nouvelle«, ki mu je svetoval, naj rajši najde sporazum s Francijo in Malo antanto, kar bo gospodarskim in političnim interesom Italije neprimerno več koristilo kakor otročje igranje z nacionalistično Nemčijo in vpostavitvijo Habsburžanov, ki so bili vekovni sovražniki Italije. Da — tako pravijo v Rimu, kjer mislijo, da jih ne bodo slišala ušesa tajne policije — naš duce je genialen, samo na polju zunanje politike pa daleč zaostaja za našimi predvojnimi politiki celo srednjega formata...

Vsi ti glasovi so seveda prodrli tudi v kabinet g. Mussolinija in so povzročili, da se je duce globoko zamislil, ako se ni sploh popolnoma premislil. Rezultat tega je ljut članek v listih koncerna »Universal Service«, ki ga je Mussolini sam podpisal in v katerem vehementno napada Malo antanto, češ da je to nemogoč stvor in da Evropa nikakor ne sme trpeti, da bi se taka nenaravna zveza najbolj nasprotujočih si gospodarskih in političnih interesov stavljala na pot reviziji sedanjega stanja v Evropi, katero želijo vse velesile. Ta članek pa po mnenju naših informatorjev ni nič drugega kakor manever, s katerim hoče Mussolini predvsem pred italijansko javnostjo prikriti umik, h kateremu ga je prisilila baš — Mala antanta. -eau-

* To karto prinaša tudi belgrajska »Politika« od 13. aprila, iz katere smo jo zgoraj ponatisnili. — Opomba uredništva.

MacDonald Mussolinija zapustil

London, 13. aprila. AA. V spodnji zbornici se je začela debata o zunanji politiki vlade. Major Attlee je v imenu opozicije kritikoval pakt med štirimi velesilami, češ, da bi se z njim vrnile diplomatske metode, ki spadajo v arhiv preteklega stoletja. Dalje je izjavil, da je angleška delavska stranka sicer naklonjena ideji o reviziji mirovnih pogodb, vendar samo v okvirju Društva narodov in s pristankom malih držav.

Predsednik vlade MacDonald je odgovoril, da ni nikoli imel na umu drugačne revizije mirovnih pogodb, kakor v mirovnem duhu in v okvirju Društva narodov, pri čemer bi male države sodelovale z natanko istimi pravicami, kakor velike.

Japonci ne poznajo nobenih obzirov

Pariz, 13. apr. ž. »Tell Union« poroča, da je japonska konjenica zasedla obe obmejni postaji vzhodne kitajske železnice Pogranično in Mančuli. S tem je popolnoma prekinjen železniški promet med Rusijo in Daljnim vzhodom.

Bukarešt, 13. apr. tg. »Adeverul« piše, da bo romunski kralj Karel meseca maja ali junija v Belgradu vrnil svoječasni obisk kralja Aleksandra.

Praga, 13. apr. tg. Ministrski svet je sklenil zakon, po katerem naj se dražbe zemljišč na kmetih ne smejo vršiti do 1. januarja 1934. Izjeme se dovoljujejo samo za mezdne in alimentacijske zadeve in na zahteve emisijske banke.

London, 13. aprila. AA. Tu je bil obsojen poročnik Bailey Stewart zaradi vohunstva na pet let prisilnega dela in na degradacijo.

Rim, 13. apr. Ponkancler Papen se je z dr. Dollfussom zjutraj ob 7.30 udeležil sv. maše v papeževi privatni kapeli, kjer sta oba prejela sv. obhajilo. Popoldne je bil dr. Dollfuss v privatni avdienci pri papežu.

Varšava, 13. aprila. AA. Pat poroča: Tu je preminul minister za pošte in brzojave poljske republike Ignat Berner. Pokojnik je bil na tem položaju štiri leta. Svoj čas je spadal k sodelavcem maršala Pilsudskega v borbah za neodvisnost Poljske.

Dunaj, 13. apr. AA. Kakor zagotavljajo v dobro poučenih političnih krogih, namerava avstrijska vlada ustanoviti mesto državnega podtajnika za tujski promet.

London, 13. apr. AA. Lani so v Avstraliji producirali 710.420 unč zlata, to je 118.675 unč več kakor leta 1931. Še bolj je pridelek zlata narastel v južni Rodeziji: leta 1932 so ga izkopali 574.133 unč, to je za 420.024 unč več kakor leta 1931. Produkcija zlata v Južni Rodeziji že 15 let ni dosegla tolikšne izdatnosti.

Krepak odgovor na gotove intrige v angleškem parlamentu

S Hitlerjevo Nemčijo se sploh ne bomo pogajali

London, 13. apr. AA. V poslanski zbornici se je po zunanjepolitični izjavi MacDonalda (o kateri poročamo na drugem mestu, op. ur.) dvignil sir **Austen Chamberlain.** Njegov jasen in odločen govor, ki je večkrat prešel v nenavadno ostrost, je velika večina poslanske zbornice sprejela z velikim odobravanjem. Čeprav spadam k drugi stranki, je dejal Chamberlain, moram vendar brez pridržkov podpisati vse obsodbe, ki jih je izrekel major Attlee glede pakta med štirimi velesilami, v kolikor se tiče malih držav. Toda tem obsodbam moram dodati s svoje strani še hujše in še nedvoumnejše.

Mnenja sem, da nastop angleške vlade v sedanjem položaju Evrope in spričo sedanjega javnega mnenja mir dosti neposrednejše ogroža, kakor je karkoli ogrožalo mir po končani svetovni vojni. Ne morem zamolčati vladi, da je negotovo stanje, ki danes vlada, v veliki meri posledica tega, kar se je predlagalo ali pa dogovorilo v Rimu, in tistega, kar se je pozneje zgodilo. Dogodki v Nemčiji v sedanjem trenutku pač ne morejo napraviti pogajanj o reviziji mirovnih pogodb oportunih.

Kakšno je duhovno stanje današnje Nemčije? vpraša sir Austen Chamberlain zbornico. In sam odgovori na to vprašanje:

Nova izdaja starega prusaštva, toda z dodatkom divjaštva, ki se je razvilo vštric z nacionalno oholostjo in tesnosrčnostjo, ki ne moreta več prenašati niti navzočnosti pripadnikov drugih plemen. Ali hočete s tako vlado razpravljati o reviziji mirovnih pogodb — vpraša Chamberlain s povzdignjenim glasom. Zbornica mu pritrjuje. Opaža se, da pri tem pasusu niso aplavdirali govorniku samo njegovi politični prijatelji, nego tudi vsi laburisti.

Prepričan sem, nadaljuje nato Chamberlain, da naša država ne more niti trenutek misliti na to, da bi padla pred Hitlerjem ali pa pred silo sploh na kolena. Zato upam, da bo dala britanska vlada Nemčiji razumeti, da mora, kdor hoče z nami razpravljati o reviziji mirovnih pogodb, priti k nam z umitimi rokami.

Govor sira Austna Chamberlaina je vsa zbornica pozdravila z glasnim aplavzom; opazilo se je, da so ga zlasti odobravali skoraj vsi govorniki, ki so za njim stopili na tribuno, ne glede na to, ali pripadajo liberalni ali laburistični stranki.

Če se vpoštevajo vse vojaške formacije, s katerimi razpolaga Nemčija, je na pr. izjavil generalni brigadir Spears, **razpolaga Nemčija z več vojaško izvežbanimi ljudmi, kakor katerakoli velesila na svetu.**

Tudi major Nathan Churchill in več drugih govornikov je podprlo izjave bivšega ministra, in tako se je debata, ki je imela prvotno veljati samo MacDonaldovemu potovanju v Washington, **razvila v pravcato neprikrito in nedvoumno nezaupnico predlaganemu paktu med štirimi velesilami.** V očeh konservativnega poslanca Churchilla je že misel na revizijo sama nemogoča. Tudi to pot se je odlični politik odločno postavil na stran Francije, ki je »jamstvo mirovnih pogodb in zaščitnica malih držav«.

Francija in Poljska nerazdružljivi

Princ Radzivil v Parizu

Paris, 13. aprila. tg. V »Ere Nouvelle« napoveduje Herriot že za prihodnje tedne zbližanje Poljske z Malo zvezo, ki naj bo tesnejša zveza slovanskega prijateljstva, ker se Poljska zaveda, da je most med Rusijo in Francijo. V Pariz je prišla delegacija poljskih parlamentarcev pod vodstvom princa Radziwila in na banketu, ki so jim ga priredili francoski tovariši, je imel slavnostni govor Herriot. Naglašalo se je prijateljstvo med Francijo in Poljsko in je Herriot pristavil, da je dobil vtis, da Hitler Poljakov ne more prestrašiti. Poljaki odklanjajo vsako revizijo in vsako pogodbo med štirimi velesilami, ki bi hotela iti preko drugih držav.

Italija za neodvisnost Avstrije

Potovanje Dollfussa je torej popolnoma uspelo

Rim, 13. apr. tg. V rimskih krogih se zelo vpošteva zdravica, ki jo je izrekel Mussolini včeraj na banketu, ki je bil prirejen v čast avstrijskemu zveznemu kanclerju dr. Dollfussu. Mussolini je namreč v napitnici, ki jo je izrekel snoči na banketu, nazdravil »bodočnosti avstrijske republike«, v čemer vidijo politični krogi izjavo za neodvisnost Avstrije. V zvezi s tem se omenjajo besede, s katerimi je rimski »Messaggero«, pa tudi milanski »Popolo d'Italia« komentiral potovanje dr. Dollfussa v Rim in v katerih se izrecno naglašajo zgodovinske in tradicionalne naloge Avstrije v Podonavju v zvezi z Madjarsko. Italija je samostojno vlogo Avstrije v tej smeri vedno smatrala za važen faktor v splošni evropski sliki in ga tudi podpirala v danih prilikah, kakor n. pr. v dnevih, ko je šlo za Anschluss.

Zdravica Mussolinija na bodočnost in srečo avstrijske republike po mnenju tukajšnjih krogov potrjuje smernico italijanske politike v trenutku, ko se v zvezi s paktom štirih velesil in pri splošnih današnjih političnih pogovorih s posebnim zanimanjem opazuje stališče Avstrije.

V političnih krogih pripominjajo, da sta se Dollfuss in Mussolini — ki sta se kot državnika to pot prvič srečala — sijajno razumela.

Odpor proti hitlerjanstvu raste

London, 13. apr. AA. Snoči je sklicala delavska stranka protestno zborovanje proti hitlerizmu. Na zborovanju sta med drugim govorila tudi bivša državna podtajnica v ministrstvu za zdravje miss Lawrence in bivši minister za javna dela Georges Lansburry. Kakor se govori v političnih krogih, bo laburistična skupina v parlamentu zahtevala od vlade, da načne pred Zvezo narodov vprašanje usode nemških političnih beguncev.

London, 13. apr. AA. V spodnji zbornici je spet neki poslanec načel vprašanje, ali je zakonito in dovoljeno, da se hitlerjevske napadalne čete inkorporirajo v policijo. Poslanec je prosil zunanjega ministra, naj pojasni stališče vlade v tem vprašanju. **V imenu sira Simona je odgovoril sir Thompson in dejal, da vlada ravno proučuje vprašanje, ali ni tako ravnanje nemške vlade v nasprotju s členom 162 versajske mirovne pogodbe.**

Dunaj, 13. aprila. Snoči se je vršil pod vodstvom dirigenta Bruna Walterja, ki so ga hitlerjevci pregnali iz Nemčije, orkestralni festival, na katerem je mnogoštevilno občinstvo burno ploskalo dirigentu Walterju. Opazilo se je, da je dirigentu ploskal tudi na festivalu navzoči predsednik avstrijske republike. Bruno Walter se je ganjen zahvalil za topli sprejem.

Ker so hitlerjevci zagrozili, da bodo bojkotirali avstrijske termalne toplice, je nastalo v prizadetih dunajskih krogih veliko ogorčenje. Grožnja hitlerjevcev pomeni v očeh tukajšnjih političnih krogov smrtni udarec ideji Anschlussa.

Da se je začel avstrijski patriotizem kot odgovor na hitlerjevsko vsenemštvo prebujati, je med drugim dokaz tudi ustanovitev tako imenovane »Avstrijske fronte«. Proglas društva govori o čisto določnem avstrijskem patriotizmu, čigar naloga je, vršiti samostojno zgodovinsko poslanstvo, ki ga je Avstriji naložilo v germanskem svetu tisoč let zgodovine.

Kodanj, 13. aprila. Danska vlada je z ozirom na hitlerjevsko iredentistično propagando sklenila, da bo energično nastopila proti vsakemu takemu pojavu.

Proces proti angleškim inženerjem

MacDonald preklical svoja priznanja

Sumljivi individui Gušev

Moskva, 13. apr. AA. Senzacija današnje razprave proti angl. inženerjem Vickersove družbe je bila izjava, ki jo je dal obtoženi angleški inžener William Macdonald, s katero je preklical priznanje svoje krivde, ki ga je bil podal v preiskavi

Snočna razprava je trajala do 10 zvečer. Večerna razprava je bila posvečena razjasnitvi obtožnice o vohunstvu in sabotaži v elektrarni v Zlatoustu. Zaslišan je bil vodja električne postaje v Zlatoustu Gušev, ki je svojčas služil pri belogardistih. Pravi, da se je shajal z Macdonaldom in z njim razpravljal med drugim o slabih življenjskih razmerah v Rusiji. Čez nekaj časa ga je Macdonald prosil, naj bi mu dajal podatke o izdelovanju municije. Na podlagi Macdonaldovih navodil je vprizoril razna sabotažna dejanja, ki jih je podrobno opisal. Za vsa ta dejanja mu je Macdonald izročil 3000 rubljev.

Predsednik sodišča je vprašal Macdonalda, kaj pravi k tem izjavam. Macdonald je odgovoril, da je zahteval od Guševa industrijske in vojaške informacije le iz lastnega interesa. Priznava, da je izročil Guševu denar, ki mu ga je dal njegov šef Thornton, toda denarja mu ni dal, da vrši sabotažna dejanja.

Nato je Gušev skušal spraviti v svojo pripovedko Thorntona. Ta je prišel dvakrat v Zlatoust. Pri prvem obisku je Thornton pozval Guševa, naj vohuni za Anglijo. Prav tako pa ga je skušal pridobiti za sabotažo električne centrale »za slučaj vojne«. Po Macdonaldovem odhodu iz Zlatousta je Gušev ostal v stalnih stikih z njim.

Po tem je zaslišal predsednik tajnico angleške družbe v Moskvi Kutuzovo, ki je izjavila, da je kriva. O zavojih, ki jih je pošiljala Guševu, smatra, da so vsebovali hrano.

Gušev je nato pripovedoval dalje, kako je jeseni 1931 obiskal Macdonalda v Zujevki, da se porazgovorita o nadaljnem sabotažnem delu. Macdonald priznava, da je Guševa povabil, zanika pa, da bi z njim razpravljal o sabotaži. Kar se tiče Thorntona, ki ga skuša Gušev zapletati v svoja dela, je ta sprejemal informacije zgolj v interesu družbe in ne v vohunske svrhe. Gušev je na koncu izjavil, da je govoril resnico in je končal svojo izpoved z besedami: »Če mi bo življenje ohranjeno, hočem v bodočnosti pošteno delati za sovjetsko Rusijo.«

Nato je Guševa izpraševal Macdonaldov zagovornik. Gušev je moral neke svoje izjave izpremeniti, zlasti izjavo o prejemu denarja od Thorntona. Gušev je izjavil, da je prejel denar, da si ga razdeli z Vitvitskim. Zagovornik mu je odvrnil, da Macdonald sploh ne pozna Vitvitskega. Preden je bila razprava zaključena je Thornton izjavil, da absolutno ne ve ničesar o dozdevnem sabotažnem delu Vitvitskega.

To je narod!

London, 13. aprila. AA. Javne molitve za angleške inženerje po radiju, ki jih je včeraj razširila »British Broadcasting Co.«, kažejo veliki interes, ki ga zbuja moskovski proces v angleški javnosti. Listi pravijo, da ne more biti dvoma, da so priznanja MacDonalda sovjetske oblasti iz njega izsilile. Listi pozivajo vlado na najenergičnejši pritisk, da se rešijo jetniki iz krempljev GPU-ja.

London, 13. aprila. AA. Zunanji minister Simon je danes popoldne objavil tole izjavo:

Glede na značaj obtožb proti šestim britanskim državljanom na moskovskem procesu bi želel tole ugotoviti: Nihče izmed teh mož ni bil nikoli neposredno ne posredno nameščen v nobenem oddelku naše tajne službe; nihče izmed njih ni nikoli dal informacij nobenemu teh oddelkov, in noben izmed njih ni bil nikoli plačan in se mu ni obljubila nobena nagrada za dobavo informacij odnosno za njih nabavo; noben izmed njih ni nikoli poslal nobenega poročila s kakšnim namenom ali brez njega naši tajni službi. Te ugotovitve veljajo prav tako za Metropitan Vickers Co. Ta družba nima in ni nikoli imela nobenih svez z našo tajno službo. — Podpis: Simon.

Mariborska komunalna politika

Mariborski občinski proračun potrjen - Realizacija občinskih gradbenih načrtov

Maribor, 13. aprila.

Danes je mestni župan dr. Lipold povabil k sebi zastopnike časopisja, da jim na podlagi potrjenega novega proračuna razvije letošnji program mariborske komunalne politike.

Mestni župan dr. Lipold je najprej sporočil, da je finančni minister z odlokom od 25. marca odobril proračun mestne občine. Letošnji proračun mariborske mestne občine znaša 23,286.653 Din izdatkov in je torej višji od lanskega, ki je znašal vsega 17,428.719 Din. Ta poviršek pa je samo knjižnega značaja, ker je proračun za leto 1933 sestavljen iz drugih vidikov kakor za lansko leto. Predvsem gre za **združitev vseh mestnih podjetij v eno skupno podjetje, ki se naziva: »Mariborsko mestno podjetje«,** ker je gospodarstvo urejeno po komercijelnih pogledih, na drugi strani pa izhaja poviršek iz okolnosti, ker gredo vsa posojila mestne občine, kakor tudi posamezni krediti skozi proračun. Na ta način nastane razlika približno 4,500.000 Din, nadaljnja razlika 500.000 Din pa izhaja iz tega, ker se je tudi mestni vodovod uvrstil v red in organizacijo mariborskih podjetij.

Obremenitve so po novem proračunu manjše, **ker je izločen kuluk,** ki je znašal prej pol milijona Din. To pa navzlic temu, da pridejo na občine še nekateri novi izdatki, pol vzdrževalnine za državni most, ki znaša 300.000 Din in pa 230.000 Din za končno regulacijo Pobreške ceste. Doklade pa so ostale 45% na neposredne davke.

V novem proračunu pa se je skušalo uveljaviti najstrožje načelo varčevanja. **Tako znašajo pisarniške potrebščine s kurjavo vred samo 1.20% proračuna, osebni izdatki** (pri tem je računana tudi pogrebnina, zdravila, zdravniški prispevki, službene obleke itd.) **16.80% proračuna.**

Finančno ministrstvo je zmanjšalo fond za nepredvidene izdatke od 200.000 na 150.000 Din. Izredni proračun določa veliko vsoto 25 milijonov, bazira, pa izključno na podlagi dohodkov iz kaldrminskega fonda. Prvi del gradbenega programa iz tega fonda se že izvršuje. **Gradi se carinska pošta. Izdelani pa so tudi že načrti za tlakovanje mestnih ulic, ki bodo dale Mariboru povsem novo lice,** ker se bo ta preureditev izvršila na podlagi modernega načela čim ožjih cest in čim širših hodnikov.

Drugi del gradbenega programa obsega **zgraditev carinarnice in carinskega skladišča,** katero vprašanje bo rešeno v trenutku zamenjave vojašnice, ki je že zrelo. Nova carinarnica bo stala na prostoru, kjer je sedanja. Mestno načelstvo pa se bo potrudilo, da se bo iz kaldrminskega fonda za realizacijo tega drugega dela gradbenega programa likvidiralo čim večje zneske.

Finančni minister zahteva v odobritvenem odloku od mestne občine, da točno navede datum vseh tistih občinskih sej, kjer so se sprejele in odobrile dosedanje takse.

V razgovoru s časnikarji je mestni župan nadalje poudarjal, da bo služilo novo posojilo 500.000 Din za izvršitev tretjega dela gradbenega programa in sicer 300.000 Din za napravo **poskusnih vodnjakov na Teznem,** 200.000 Din pa za postavitev **treh črpalk ob Dravi,** ki naj omogočijo črpanje dravske vode za škropilne svrhe. Žal zaenkrat še ni mogoče misliti v letošnjem letu za zgraditev novega šolskega poslopja na desnem dravskem bregu. Razveseljivo pa je, da so postale vse v poštev prihajajoče parcele ob Frankopanski in Magdalenski ulici, na katerih naj bi se po želji večine tamkajšnjega prebivalstva zgradilo šolsko poslopje, last mestne občine.

Jugoslovanska delegacija medparlamentarne unije se pokloni sv. očetu

Belgrad, 13. aprila. l. Prihodnje dni odpotuje na finančno ekonomski sestanek medparlamentarne unije tudi delegacija jugoslovanskega narodnega predstavništva, ki ji načeljuje predsednik skupščine dr. Kosta Kumanudi. Delegacijo sestavljajo senatorji dr. Ploj, Peter Teslič, dr. Mažuranič, Ljubo Tomšič in poslanci Velizar Jankovič, dr. Angjelinović, dr. Mohorič, dr. Šečerov, dr. Jevremović, dr. Nikič in Štefan Pačič. **Jugoslovanska delegacija bo obiskala tudi svetega očeta, kateremu bo izročila udanostno adreso v latinskem jeziku, ki jo bo v imenu delegacije prebral dr .Mažuranič.**

Slovenska pesem v Belgradu

V ponedeljek je »Ženski odbor za pomoč beguncem iz Julijske Krajine v Belgradu« priredil poseben koncertni večer, na katerem je poleg nekaterih prestolniških solistkinj nastopil znani ljubljanski kvintet (Jug, brata Petrovčič, Štibernik in Šulc). Večino programa so nosili Slovenci (omenjeni ljubljanski kvintet), ki so bili od občinstva sprejeti silno oduševljeno, tako da je večer bil prava in močna manifestacija slovenske pesmi. Kvintet je izvajal sledeče pesmi: Zori rumena rž (Risto Savin), Zvečer (H. Volarič), Tehtni vzrok (Savin), Na poljani (Oskar Dev), Fantova (Prelovec), Zapoj mi pesem (isti), Pelin-roža (Peter Jereb) in Oženil se bom (Emil Adamič). Preko programa so zapeli še: Dobro jutro in pa dvoje srbohrvaških. Razen tega sta nastopila kot solista člana kvinteta g. Milan Jug (pel zelo občuteno Ipavčevega: Meniha) in g. Petrovčič (dobro podal Adamičevo: Kot iz tihe zabljene kapele). Največja dvorana v Belgradu (na Kolaričevi Narodni univerzi), v kateri se je koncert vršil, je bila sorazmerno dovolj polna, zlasti če se upošteva, da je bilo več ko polovica obiskovalcev Slovencev.

Sedaj pa še o nečem! Zdi se mi, da je ravno pesem tisto, kar je tako karakteristično za nas in posebnost slovenske pesmi je tehten, morda eden najtehtnejših razlogov naše narodne samobitnosti. To sem več ko vroče občutil ta večer. Slovenska pesem, narodna kakor tudi moderna, ki je izredno mnogo črpala iz narodne, je nekaj, česar Srbohrvati v tej meri in obliki nimajo, v čemer obstoji med nami čuden prepad. Vzroka tej razliki je iskati v psihi, v celotnem nastroju narodne duše, v drugosmernem izživljanju. Pa sem bil vendar tudi žalosten ta večer. Žalosten radi one stare naše lastnosti, ki je napaka, ki jo pa pokažemo kjer in kadar moremo. Obstoji pa v sledečem: Ljubljanski kvintet bi se po številu točk, ki jih je izvajal, kakor tudi radi navdušenega sprejema takoj pri prvi točki moral zavedati, da je večer kot umetniška manifestacija docela v njegovih rokah. Prišel je iz Ljubljane v Belgrad, da nam Slovencem kakor tudi Srbom pokaže lepoto Slovenske pesmi. Pa je kljub temu navrgel mesto slovenske srbskohrvaško pesem. Isto je napravil tudi solist g. Jug. Prepričan sem, da smo v Belgradu živeči Slovenci potrebni slovenske pesmi, ker srbsko imamo priliko mnogo pogosteje poslušati, dočim so slovenske glasbene manifestacije iz leta v leto bolj redke. Da moramo Srbom servirati slovensko pesem, ki je ne poznajo mnogo, mislim, da ni treba posebej poudarjati. Topot sem kot že parkrat pred leti (ob gostovanjih mariborske Glasbene matice n. pr.) opazil, s kakim zanimanjem sledi srbska publika slovenski pesmi. Kaj ko bi jim enkrat tudi na tem področju z res izbranim koncertom narodne kakor umetne slovenske pesmi res pokazali, kaj premoremo.

Ob koncu naj opozorim le še na nedoslednosti skromnega tiskanega programa, ki je zopet frapanten dokaz, kako čudno upogljivi in nepotrebno servilni smo. Da je to res, so dokaz: **cirilica in latinica druga poleg druge in celó menjavanja slovenskega -č v srbskohrvaški -ć** (Adamič, Volarič), **kljub dejstvu, da se je že najvišji forum** (posamezni profesorji na belgrajski univerzi, zlasti oni za jezik in književnost) **med Srbi postavil na stališče,** da je slovenski -č nekaj drugega ko srbsko-hrvaški -ć in da ima popolno pravico do ohranitve. T. P.

Privatni izpiti

Banska uprava razglaša, da morajo po razpisu ministrstva prosvete vsi, ki žele v juniju opraviti kak privatni izpit, dostaviti vsaj do 10. maja prošnjo neposredno ravnateljstvu one srednje šole, kjer žele opraviti izpit. Ministrstvo in banske uprave ne sprejemajo neposredno prošenj za privatne izpite.

Oster kurz v Avstriji in v Nemčiji

Dunaj, 13. apr. AA. Tu se širijo vesti, da je prišlo v avstrijski socijalno demokratski stranki do velikih nesoglasij in da se namerava avstrijski socijalistični voditelj Otto Bauer v kratkem umakniti iz političnega življenja.

Dunajsko Novo mesto, 13. apr. ž. Davi se je nadaljevalo iskanje orožja republikanskega Schutzbunda. Včeraj in danes so našli v bivši vojašnici, ki je sedaj last mestne občine, 200 pušk in 2 težki in 46 lahkih strojnic. Poleg tega so oblasti zaplenile 86.000 nabojev.

Dunaj, 13. apr. ž. Vlada bo izdala nujno naredbo, s katero bo prepovedala nošnjo strankarskih krojev po vsej državi.

München, 13. apr. ž. V koncentracijskem taborišču v Dachau so hoteli pobegniti štirje komunisti. Ker se na poziv niso ustavili, je straža streljala in so trije ostali na mestu mrtvi, eden pa hudo ranjen.

Berlin, 13. apr. tg. Pruski prosvetni minister Rust je danes poslal na dopust 16 vseučiliških profesorjev, in sicer na podlagi novega zakona o poklicnem uradništvu. Med temi 16 profesorji samo eden ali dva nista židovskega pokoljenja.

Konverzija kmetskih dolgov v Romuniji

Bukarešta, 13. aprila. AA. Rador poroča: Politični krogi in časopisje opozarjajo na preureditev konverzije agrarnih dolgov. Zanimivo je, da so za te izpremembe glasovale vse politične stranke, razen stranke liberalnega voditelja Duke, ki pa je neznatna. S tem zakonom se bodo sanirale obveznosti malih posestnikov. Dolgovi posestnikov do 10 ha bodo deležni petletnega moratorija z obrestno mero 1 odstotka. Če bi pa upniki hoteli ustaviti moratorij, se jim znižajo njihove terjatve za 50 odstotkov. Za druge dolgove velja obrestna mera 4 odstotke. Isti pogoji veljajo tudi za lastnike od 10 do 50 ha. Upniki lahko ponudijo znižanje svojih terjatev za 33 odstotkov. Nadaljnje olajšave so predvidene za sporazume z malimi lastniki mestnih hiš. Guverner romunske narodne banke je izjavil, da je s tem zakonom prav zadovoljen in da bo obrodil še dobre sadove. »Adeverul« smatra, da je vrlina tega zakona v tem, da so ž njim preprečili škodo, ki bi jo utegnile imeti terjatve izven agrarnega okvirja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 13. aprila. Ministrski svet je predpisal uredbo o izpremembi uredbe o posredovalnem postopku. V čl. 12, prvem odstavku uredbe o posredovalnem postopku z dne 4. januarja 1933 je bilo namreč določeno, da se, če ne pride v roku 90 dni od dneva otvoritve postopka do sporazuma med dolžniki in upniki, posredovalni postopek uradno ustavi. **Z izpremembo te uredbe pa se prvotni rok 90 dni podaljša na 6 mesecev.** Ta uredba dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«. Te izpremembe veljajo tudi za slučaje, v katerih se je posredovalni postopek otvoril a se še ni ustavil s sodnim odlokom.

Belgrad, 13. aprila. l. Dne 29. aprila tega leta se bo vršil v Ljubljani v magistratni posvetovalnici **prvi redni sestanek glavnega odbora društva Rdečega križa** s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo o poslovanju društva v letu 1932; 2. proračun glavnega odbora za leto 1933; 3. odobritev proračunov oblastnih odborov; 4. reševanje o odlikovanjih; 5. eventualni predlogi. Drugi sestanek glavnega odbora društva Rdečega križa bo istotam naslednjega dne z dnevnim redom: 1. izvolitev prvega in drugega podpredsednika; 2. konstituiranje odborov in odsekov.

Belgrad, 13. aprila. l. Včeraj je bila pod predsedstvom dr. Dragotina Jankoviča, predsednika **Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug** skupna seja glavnega upravnega in glavnega nadzorstvenega odbora Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug. Ob koncu debate so navzoči delegati izrekli popolno zaupanje dosedanjemu upravnemu, izvršilnemu in nadzorstvenemu odboru Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug kakor tudi glavnemu upravniku te zveze g. Gjorgjeviču.

Skoplje, 13. aprila. l. 9. in 10. aprila je bil v Skoplju izredni občni zbor učiteljstva iz vardarske banovine, na katerem so člani upravnega in nadzorstvenega odbora soglasno **izrekli nezaupnico izvršilnemu odboru Jugoslovanskega učiteljskega društva.** Sprejeta je bila tudi resolucija, da se na dnevni red letošnje glavne skupščine Jugoslovanskega učiteljskega društva postavi tudi vprašanje novih volitev in novih pravil. Resolucija in nezaupnica glavnega odbora bo po sklepu občnega zbora dostavljena glavnemu odboru Jugoslovanskega učiteljskega društva, sekcijskim upravam in vsem učiteljskim društvom.

Ljubljanski starčki

Foto Kralj.

Ljubljana, 13. aprila.

Največji in najbolj dosledni demokrat v zgodovini je bil naš Gospod in Odrešenik. Njegovo dejanje, ko je umil pri zadnji večerji noge svojim dvanajsterim apostolom, je skrbno spravljeno v tradiciji katoliške cerkve, ki ga leto za letom obnavlja, v živ simbol svojega večnega načela, da so ljudje pred Bogom vsi enaki. Obred velikonočnega umivanja nog ni samo bled običaj, temveč živ simbol načel katoliške vere.

Davi je bila stolnica kakor vsako leto na veliki četrtek, polna občinstva, ki je prisostvovalo slovesni službi in obredu umivanja nog.

Slovesno pontifikalno sveto mašo je daroval prevzv. knezoškof dr. Rožman. Med sveto mašo so bila blagoslovljena sveta olja. Po slovesni sveti maši je sledil obred umivanja nog. Knezoškof je umil noge naslednjim 12 starčkom:

Valentinu Severju z Brezovice pri Ljubljani, staremu 93 let, Janezu Maroltu iz Kostanjevice, staremu 93 let, Primožu Kavčiču iz Škofje Loke, staremu 89 let, Valentinu Pibru iz Ribnega pri Bledu, staremu 88 let, Jakobu Jagru iz Ljubljane, staremu 88 let, Andreju Slejku iz Kamnika, staremu 87 let, Jožefu Murnu iz Stopič pri Novem mestu, staremu 86 let, Jožefu Jelnikarju iz Kresnic, staremu 85 let, Janezu Vičiču iz Ljubljane, staremu 85 let, Ivanu Cerarju iz Ljubljane, staremu 81 let, Albinu Jebačinu iz Šmartna pod Šmarno goro, staremu 80 let in »najmlajšemu«, 71 letnemu Jakobu Grčmanu iz Ljubljane. Skupna starost vseh teh starčkov znaša 1026 let.

25 let zadružne šole v Ljubljani

Zaključek Zadružne šole v Ljubljani ob 25 letnici njenega delovanja

Gojenci Zadružne šole v Ljubljani ob zaključku 19. letnika. Spredaj v sredini sede gg.: A. Kralj, razrednik; J. Gogala, ravnatelj in L. Namorš, profesor.

Ljubljana, 13. aprila.

V sredo, 12. t. m., ob 15 se je vršil na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani slovesen zaključek Zadružne šole. Ravnatelj Gogala je pozdravil zastopnika kr. banske uprave g. načelnika inž. Zidanška, ki se je udeležil zaključka v spremstvu referenta za zadružništvo g. inž. Jelačina, dalje je pozdravil zastopnika Zadružne zveze g. dr. Capudra in zastopnika Zveze slovenskih zadrug gg. načelnika Sancina in prokurista Smodiša, ter poročal, da je bilo v marcu 1908., ko je pokojni dr. Krek predlagal v kranjskem deželnem zboru, naj se v organični zvezi s trgovsko šolo prirejajo posebni zadružni tečaji. Ta predlog je bil radi nujne potrebe sistematično izšolanih zadružnih delavcev soglasno sprejet.

Še istega leta 1908. v jeseni je takratni ravnalj g. Bogumil Remec začel prvi zadružni tečaj in tako obhaja zadružna šola v Ljubljani z zaključkom letošnjega tečaja 25-letnico svojega delovanja. Od članov prvega učiteljskega zbora sta še dva — g. Dermastia in g. Kralj — ki ves čas delujeta na zadružni šoli in sta še sedaj člana učiteljskega zbora zadružne šole, ravnatelj Gogala pa je prevzel ravnateljske posle zadružne šole l. 1920-21 in jih vrši še danes, poučuje pa na šoli 15. let. Ostala člana letošnjega učiteljskega zbora sta g. Koblar Franc in g. Namorš Leopold. Zanimanje za zadružno šolo je bilo takoj v začetku veliko — prvo leto se jih je zglasilo za sprejem 25 — in to zanimanje se je pozneje še povečalo, tako da se je večkrat zgodilo, da ni bilo mogoče sprejeti vseh priglašencev. Vsega skupaj se je vpisalo na zadružno šolo 667 učencev, od katerih jih je izstopilo v teku tečaja skupno 80, tako da jih je vstrajalo do konca tečajev 587.

Učenci so prihajali iz raznih krajev in pokrajin — 458 iz Slovenije, 5 iz Hrvatske, 2 iz Bosne, 6 iz Hercegovine, 32 iz Dalmacije, 17 iz Istre, 36 iz slovenskega ozemlja sedanje Italije in 31 iz slovenskega ozemlja sedanje Avstrije — kamor so po dovršitvi zadružne šole zanašali zadružno misel in pomagali pri snovanju in vodstvu zadrug. Od 587 učencev jih je dovršilo zadružno šolo 116 z odliko, 32 jih pa ni zdelalo. Zadružno šolo je finansiral v začetku bivši kranjski deželni odbor, po letu 1920-21 Zadružna zveza v Ljubljani, od leta 1923-24 dalje pa Zadružna zveza in Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani v razmerju števila podpirancev, kolikor jih je vsaka zveza poslala v zadružno šolo. Ministrstvo za kmetijstvo je dajalo podporo za šolo, kr. banska uprava pa je dajala podporo za učence, ki je znašala v letu 1932-33 Din 32.400. Državna podpora za leto 1932-33 znaša 40.000 Din, ki pa še ni izplačana.

V šolskem letu 1932-33 je vstopilo v šolo 39 učencev, od katerih so 3 izstopili, tako da jih je ostalo ob koncu tečaja 36, od katerih so zdelali 3 z odliko, 11 s prav dobrim uspehom, 15 z dobrim uspehom in 5 z zadostnim uspehom, 2 pa nista zdelala. Ob zaključku se je vršil izpit iz vseh predmetov — po številu 12 — in o vsej predelani snovi. Odgovori so bili prav dobri in gg. zastopniki so bili presenečeni nad izbornim znanjem tako obširne snovi.

Po izpitu je g. inž. Zidanšek častital k 25-letnici, častital k izbornemu uspehu, izročil čestitke in pozdrave g. bana in se zahvalil ravnatelju in učiteljskemu zboru za požrtvovalnost in trud, obema zvezama pa za financijelno pomoč. Učence je opozarjal, da z dovršitvijo zadružne šole njihovo delo še ni končano, temveč da se šele pričenja v praktičnem življenju, v zadrugah, kamor naj jih vodi pot iz šole in kjer naj uporabijo to, česar so se v šoli naučili.

Ravnatelj Gogala se je zahvalil g. načelniku Zidanšku za čestitke, pozdrave in bodrilne besede, izročene udeležnikom zadružne šole, a izreka zahvalo in prošnjo vsem podpornikom šole ter na to zaključil letošnji zadružni tečaj s pozivom na učence, naj se pridno udejstvujejo pri zadrugah, naj posvetijo svoje znanje in sposobnosti zadružnemu delu, pri čemer pa se morajo vedno zavedati, da je temelj zadružne misli: nesebično delo za druge.

Velika večina gojencev je kmetskega stanu; deloma so absolventi kmetijskih šol. Zato upamo, da bodo mladi fantje svoje znanje posvetili napredku kmečkega stanu in svojega naroda.

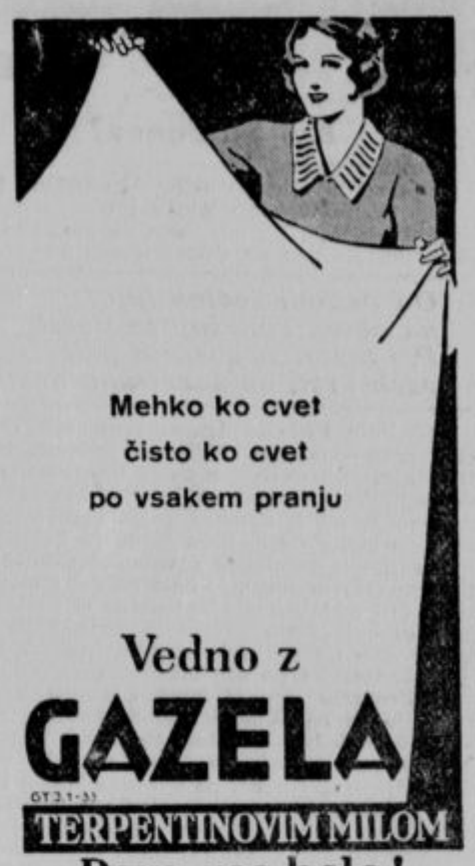

Slovenska Krajina je slovenska

Narodnostne prilike v okraju Dolnja Lendava

Od okr. načelstva v Dolenji Lendavi smo prejeli te-le zanimive podatke:

V »Slovencu« z dne 7. aprila 1933 je nekdo poročal na strani 3 pod zaglavjem: »Dolnja Lendava. Kdo ima prav?, da se je praznik Sv. Štefana, madžarskega kralja, slovesno praznoval pri nas (t. j. v Dolnji Lendavi) še vsako leto, kajti naša (t. j. dolnjelendavska) župnija je v pretežni večini madžarska.«

Z ozirom na to, ker po zadnjem ljudskem štetju dolnjelendavska župnija ni v pretežni večini madžarska in se je že večkrat opazilo, da vladajo v narodnostnih prilikah v dolnjelendavskem okraju nejasni in mnogokrat tudi napačni pojmi, se je podpisano okr. načelstvo odločilo za svoje področje objaviti zadevne uradne podatke iz zadnjega ljudskega štetja.

Pri zadnjem ljudskem štetju, ki se je izvršilo dne 31. marca 1931, je imel dolnjelendavski okraj, ki je meril takrat brez delov štrigovske občine na levem bregu Mure 338.24 km², 38.053 prebivalcev. Od teh je napovedalo **jugoslovansko državljanstvo 37.701** oseb in 352 oseb tuje (največ madžarsko).

K jugoslovanski narodnosti se je priznalo **35.064 oseb**, k madžarski pa 2873 oseb, nemško in razne druge narodnosti je navedlo 116 oseb.

Slovenski materni jezik je navedlo 31.881 oseb, srbohrvatski 471 oseb, madžarski pa 5543 oseb, nemški in razne druge 158 oseb.

Madžarski živelj, ako ga motrimo s stališča materinskega jezika, živi pomešan s pretežno slovenskim v nekaterih občinah ob meji v župnijah Dobrovnik in Dolnja Lendava.

V župnijo Dobrovnik je vfaranih 8 občin in to:

	slovenski, materni jezik.	srbski,	madžarski,	drugi
Dobrovnik	644	—	694	19
Genterovci	250	—	143	—
Kamovci	90	—	54	—
Kobilje	968	27	8	—
Radmožanci	411	—	154	—
Strehovci	395	—	—	—
Žitkovci	203	—	102	3
Motvarjevci	51	—	359	5

Po ljudskem štetju od 31. marca 1931 je torej v teh občinah oziroma v dobrovniški župniji župljanov s **slovenskim maternim jezikom 3012**, z madžarskim pa 1514. Med temi je še 328 evangeličanov.

V dolnjelendavsko župnijo je vžupljenih 14 občin:

	slovenski, materni jezik.	srbski,	madžarski,	drugi
D. Lendava	1320	163	878	78
Banuta	97	—	37	—
Čentiba	372	5	525	—
Dolgavas	957	1	422	13
Dolina	135	8	415	—
Gaberje	328	5	370	—
Hotiza	894	—	3	—
Kapca	685	—	41	—
Kot	177	—	29	—
Lakoš D. in G.	337	14	643	3
Mostje	487	—	38	6
Petišovci	627	140	367	2
Pince	237	90	214	11

V teh občinah oziroma v dolnjelendavski župniji je torej imelo pri zadnjem ljudskem štetju **slovenski materni jezik 6653**, srbohrvatski 426 in madžarski materni jezik 3982 oseb, razni drugi pa 114 oseb.

Iz teh podatkov izhaja, da **dolnjelendavska župnija** ni v pretežni večini madžarska, ampak **je v pretežni večini slovenska, kakor je tudi ona v Dobrovniku.**

Na ostale občine in župnije: Bogojina, Beltinci, Turnišče, Polana in Črenšovci je odpadlo po ljudskem štetju iz 1931 še 47 oseb z madžarskim maternim jezikom.

Posetite razstavo „Živalice" od 15 do 17 aprila v Ljubljani. Velesejem. Polovična vožnja po železnici.

Kristus izprašuje

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Ker sem te izpeljal iz egiptovske dežele — si svojemu Odrešeniku pripravilo križ!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Ker sem te štirideset let vodil po puščavi in te hranil z mano pa te slednjič privedel v prelepo deželo — si svojemu Odrešeniku pripravilo križ!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Kaj bi ti bil moral še storiti, pa nisem storil? Negoval sem te kakor svoj najlepši vinograd — ti pa si postalo moja grenkoba; s kisom si mi gasilo žejo in s sulico si prebodlo stran svojemu Odrešeniku!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Zaradi tebe sem z bičem udaril Egipet in vse njegove prvorojence — ti pa si me dalo bičati!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Izpeljal sem te iz Egipta in v Rdečem morju potopil faraona — ti pa si me izročilo velikim duhovnom!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Pred teboj sem odprl morje — ti pa si s sulico odprlo mojo stran!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

V oblačnem stebru sem šel pred teboj — ti pa si me odvedlo pred Pilatovo sodno palačo!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

V puščavi sem te hranil z mano — ti pa si me bilo z biči in pestmi!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Napojil sem te z rešilno vodo iz skale — ti pa si meni dalo piti žolča in kisa!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Zaradi tebe sem udaril kananejske kralje — ti pa si me s trsom bilo po glavi!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Dal sem ti kraljevsko žezlo — ti pa si mi delo na glavo trnjevo krono!

Moje ljudstvo, kaj sem ti storil, ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!

Kako visoko sem te povzdignil in te odlikoval — ti pa si me obesilo na lesen križ!

Moje ljudstvo, moje ljudstvo, kaj sem ti storil ali s čim sem te užalostil? Odgovori mi!... Kaj bi ti bil moral še storiti, pa ti nisem storil!?

Iz latinščine: J. G.

Kristusovo in kristjanovo trpljenje

I. Kristusovo trpljenje

»Kalvarija« je nekdo nazval svojo dramo, ki jo je napisal po vtisih in spominih svetovne vojne. Poznamo samo eno Kalvarijo, ki je svetovnega pomena: Kristusovo Kalvarijo. Kdor hoče imeti pravo podobo Kristusovo, je ne sme gledati brez njegovih ran. »O, nespametni Galačani, kdo vas je začaral, vas, pred katerih očmi je bil Jezus Kristus poprej naslikan kot križani?« (Gal: 3, 1).

Apostoli so hoteli vse prej vedeti nego to, da bo moral njih čudodelni Mojster trpeti. »Ako je to tako,« si je mislil najnevernejši med njimi, »nima zame več pomena, da bi bil njegov učenec. Ena sramota bo zame manj, ali vsaj manjša, če prej odstopim od njega. Mučno je: v takem pričakovanju biti navezan na takega mojstra. Najbolje, da sam pospešim čas njegovega trpljenja.«

Kar more zadeti človeško telo muk in bolečin, vse je trpel Kristus; kar more priti grenkosti in bridkosti čez človeško srce, vse je do vrha napolnilo Gospodovo dušo. Kdo je kdaj videl in skusil večje in višje trpljenje?

Križani razodeva poseben način trpljenja. Tri okolnosti so, ki delajo njegovo trpljenje posebno veličastno. Njegova molčečnost, vsevednost in brezprimerna človekoljubnost. Kristus govori pred sodniki, kadar zahteva dolžnost resnice, sicer slovesno molči. Prav ta zmagujoči molk vrže neizmerno čudovito luč na Krjstusovo trpljenje. Obdolžen, osramočen in obrečen: molči. Ta molk bo govoril do zadnjega dne: »In življenje je bilo luč ljudi in luč sveti v temi in tema je ni sprejela.« Kristusov molk je bila luč, sodba sodnikov je bila tema.

Kristusovo trpljenje ni prišlo nanj nepričakovano kakor nevihta nad popotnika. Od začetka že ga je gledal pred seboj kakor nalogo in krono svojega odrešilnega dela. Ne! Gospoda njegovi sovražniki niso presenetili in prehiteli s križem. Sa, se jim je večkrat umaknil, ker njegova ura še ni prišla.

Kristus je trpel vse hudo zavoljo nas, ne zavoljo lastne osebe. Hotel je nas preroditi v novo življenje; novo življenje pa se nikjer ne rodi brez trpljenja.

II. Kristjanovo trpljenje

Čudno in žalostno bi bilo, ko bi Kristus našemu trpljenju ne dal novega pomena in namena. V namenu Kristusovega trpljenja je že rešeno vprašanje našega trpljenja. Dva gresta po križevem potu: Kristus in kristjan. Dva križa se svetita v zarji zmage: Kristusov in naš.

Tako torej: kristjan mora sprejeti sleherno krivico molče kakor križ na svoje rame, Vernik se mora zadovoljiti z vsako stisko in svojim otrokom za doto izročati križ in za dediščino suženjske verige? Ne, ne! Nikakor, nikoli ne tako! Apostol narodov, ki noče o ničemer drugem slišati kakor le o Križanem, piše: »Ako pa kdo svoje, in zlasti za domače, nima skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika.« Vendar, ko bi pregnali iz življenja vso krivico, bi še vseeno ne pregnali križa. Na našem življenjskem potu bodo pač ležali in ostali kamnje do konca. Kdor se hoče izogniti enemu, zadene v drugega.

Trpljenje nas približuje Kristusu in nas z njim združuje. Kristusove bolečine se nadaljujejo v naših bolečinah in naše rane odsevajo v njegovih ranah. Vsi trpeči so si sorodni, so si dvakrat bratje v Kristusu. Tla, na katerih je stal trpin ali ležal bolnik, so posvečena in orošena z roso najlepšega blagoslova. Druga Kalvarija, Drugi Kristus!

Cerkev ne premišljuje samo »bridkega trpljenja Kristusovega«, marveč poveličuje »blaženo trpljenje Kristusovo«. S slovesno pesmijo nam na veliki petek odkriva sveti križ. Trpljenje ima tudi svojo belo stran. Pravični in usmiljeni Bog ga ne bi poslal, če bi ga nam ne hotel obrniti v dobro.

Prvo in naravno dobro trpljenja je spoznanje, ki pride po njem in v njem in z njim. Kdor je kaj izkusil, tudi nekaj ve. Trpljenje je najboljša šola, križ je najmodrejša knjiga. Kdor ni veliko trpel, mu ne moreš veliko zaupati.

Trpljenje skriva v sebi sladko jedro, ki je nadnaravno. Kako to? Nepotrebno in težko vprašanje! Kako nastaja iz trohljivega semena na polju stoterni sad? Ne vemo! Toda, tako je s semenom in podobno je s trpljenjem. »Preobilno je moje veselje pri vsej naši nadlogi!« Ali se mar apostol Pavel moti? Glasbenik Chopin si pritiska križ na blede ustnice: »Zdaj sem pri studencu vse sreče!« Ali se šali?

Po naši lepi zemlji so postavljeni križi navadno na sončnih in strmih krajih. Kdor stopi pod križ, stopi pod sonce. Ko bi mogli govoriti vsi ti križi na razpotjih! Koliko tolažbe so že vlili v žalostna srca. »To je res lepa igra!« je rekla preprosta žena, ko je videla Finžgarjev igrokaz »Naša kri«. Mati, zakaj Vam je bila tako všeč? »Veste, žena pride mimo križa in vzklikne: Kriste, preloži nam te težave.« Ljudska duša zagleda takoj belo, sončno stran trpljenja.

V trpljenju dozorevajo duše kakor žito v vročem soncu. Površni in poprečni so tisti, ki niso nikoli nič posebnega trpeli. Trpljenje požlahtni poteze na obrazu in značaju. Nekaj milega, sončnega in sočutnega se razodeva v njih izrazu in nastopu. Nevidna sila nas vleče k njim. Leonardo da Vinci je naslikal krasno študijo za Kristusa pri zadnji večerji. Morebiti je to najlepše in najmilejše obličje Gospodovo, kar se jih je kdaj naslikalo? To so neizrekljivo lepe, čiste linije. Bolečina nad nehvaležnostjo in zlobnostjo sveta je strla Gospodu srce; obličje pa sije v prejšnji potrpljivost! in ljubezni. Pogled v to obličje in še bolj: odsev njegovega trpljenja v lastnem življenju, stori, da je človek resnejši, čistejši, svetejši.

Kdo izmed odraslih je brez križa, ko ga danes čuti in nosi celo marsikdo izmed izmed otrok? Nebo že poskrbi z oblaki, da ne teko nikomur samo sončne ure. Kdor pa nima nobenega križa, naj ve Avguštinove besede: »Biti brez križa je samoposebi velik križ!«

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.
Opera: Ob ½19: »Parsifal«. Premijera. Izven.
Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec na Kongresnem trgu 12; mr. Ustar na Sv. Petra cesti 78 in mr. Hočevar na Celovški cesti 34.

Od nekdaj večina ljudi na petek današnji se posti. Pri Slamiču postnih jedi vseh vrst, bo servirano dosti!

⊙ **Vaša Přihoda.** Izmed svetovnih violinistov, ki so se posvetili izključno le koncertnemu življenju, je brez dvoma poleg Hubermana najslavnejši Vaša Přihoda. V letošnji koncertni sezoni je že od 1. oktobra dalje neprestano na potu po celi Evropi, pred vsem je koncertiral v Nordijskih deželah z ogromnim uspehom. V vsakem večjem mestu je imel po več koncertov, ki so bili popolnoma razprodani. V Varšavi pa je imel celo vrsto javnih in radio-koncertov, od teh smo jih več slišali tudi pri nas. V Ljubljani koncertira po praznikih v petek, dne 21. t. m. Program je prvovrsten, klasičen, kar dokazujejo imena skladateljev Beethoven, Schubert, Mendelssohn, Dvořak, Paganini. Vstopnice po običajnih koncertnih cenah se dobe v Matični knjigarni. Koncertna dvorana hotela Union

⊙ **Janez Nepomuk postavljen.** Ravno za veliko noč bodo mogli Šentjakobčani prvič občudovati pri cerkvi sv. Florijana umetniško delo kiparja Robbe, namreč kip sv. Janeza Nepomuka, ki so ga delavci sedaj že postavili v nekdanja glavna vrata, ki so sprecnenjena v stensko kapelo. Že sedaj, ko branijo prost razgled na ta kip deske, je videti, ako pravilna je bila misel, naj postane ta lepi mramornati kip bolj dostopen občinstvu. — Dela pri ureditvi Ulice na grad se bližajo koncu. V zgornjem delu ulice so delavci postavili nekaj kamenitih stebričkov, da bodo hiše obvarovane pred eventuelnimi nezgodami pri voznem prometu. Postavljen je še drugi kameniti prag v obliki malega stopnišča pred eno izmed hiš v zgornjem delu ulice.

KLOBUKE
VSEH VRST
za pomladansko sezijo, v najnovejših oblikah in barvah, vam nudi po **konkurenčnih cenah** tvrdka
Franc Bernik, d. z o. z., **Ljubljana, Dunajska cesta 12, dvorišče.** Sprejemajo se popravila.

⊙ **Električna cestna železnica.** Decembra pr. l. je uprava cestne železnice ukinila pobiranje nočne takse za nočne vožnje s pridržkom, da bo nočno takso ponovno uvedla, ako se frekvenca z odpravo nočne takse ne bo dvignila. Ker se je izkazalo, da se kljub znižani ceni nočni promet ni dvignil, je uprava cestne železnice prisiljena, da nočne takse ponovno uvede, ali pa nočni promet sploh ukine. Od 15. t. m. dalje se bo zopet pobirala nočna taksa od 21 dalje po Din 1.— poleg cene za redni listek. Nočno takso morajo plačevati tudi lastniki mesečnih voznih listkov, ako se vozijo po 21.

⊙ **Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani** sporoča svojim članom, da je na zadnji odborovi seji, dne 7. t. m. sklenilo prirediti glede stanovanjskega vprašanja javen shod, ki se bo pravočasno naznanil po listih in lepakih. Obenem se je razpravljalo o želji članstva, da bi se pri sedanjih razmerah plačevala stanarina in odpovedovala stanovanja mesečno. Društvo poziva stanovanjske najemnike, da se priglašajo kot člani, ker le v tem primeru je pričakovati uspehov. Društvo posluje v Vegovi ulici 8, dvorišče.

⊙ **Sem v Šiško vas hodil.** Na notico pod zgornjim naslovom, objavljeno v našem listu dne 11. t. m., smo prejeli od mestnega načelstva sledeče pojasnilo: Nasipanju cest se polaga vedno dovolj pažnje, to delo pa zavisi seveda tudi od vremenskih razmer in razpoložljivosti nasipnega materijala. Nasip na Goriški cesti še ni končan. Tik pred zapadom snega je bila cesta nasuta z grobim materijalom. Manjka še drobnejši materijal, ki se nasuje v pomladni sezoni. Naročeno je, da se to delo, kakor povsod tudi na Goriški cesti v najkrajšem času izvrši. — Želji Šiškarjev, da se uredi pred novo cerkvijo primeren park, posveča tudi mestna uprava zadostno pažnjo. To dokazuje tudi njen regulacijski načrt, katerega je izvršil mojster-arhitekt gospod profesor Plečnik, v katerem je ta park tudi predviden in začrtan. Tega načrta pa mestna uprava žalibog trenotno ne more uresničiti, ker je zemljišče zapadno od cerkve privatna, severno in južno pa cerkvena last.

⊙ **Zahvala.** Srčno se zahvaljujem gospodu Jos. Bačarju, uradniku TPD, Cesta v Rožno dolino, ki je ob priliki, ko se je ponesrečil moj sin Bogomir, takoj priskočil na pomoč in ga zadnji hip potegnil proč od vlaka ter ga tako rešil gotove smrti. — Bogomir Čokelj.

Trenchoute, površnike in obleke najugodneje
Jos. Rojina, Ljubljana

⊙ **Prošnja obubožanega starčka.** V Ljubljani živi 84 leten starček, bivši trgovec, ki je v svetovni vojni izgubil mnogo premoženja, sedaj pa je v skrajni bedi, zapuščen in pozabljen. V svojem stradanju in velikem pomanjkanju se obrača na dobra srca, da mu za veliko noč nekoliko pomagajo in mu olajšajo njegovo bedo, ker si zaradi svoje visoke starosti ne more več zaslužiti sam vsakdanjega kruha. Priporoča se tudi za obleko in perilo. Starček želi vsem radostno Veliko noč in prosi, naj ga dobri ljudje ne pozabijo. Naslov pove uredništvo »Slovenca«.

Največja, najcenejša izbira
damskih plaščev
pri
Drago Gorup & Co.
konfekcija
Miklošičeva cesta 16, I. nadstr.

⊙ **Nož na »štokglajzu«.** Brezposelni, ki se radi zbirajo na tovornem kolodvoru zadaj za glavnim kolodvorom, to je na onem kraju, ki so mu pred leti rekli »rampa«, v zadnjem času pa se je udomačilo ime »štokglajz«, so včasih prav hude krvi. V sredo zvečer je bil na tem kraju večji pretep med brezposelnimi in v pretepu je neki Ž. napadel z nožem 36 letnega čevljarskega pomočnika Ivana Kambiča iz Most, Koroščeva ul. 14, ter ga precej nevarno ranil v prsi. Kambič se mora sedaj zdraviti v bolnišnici.

⊙ **Srajce modne in sportne, kravate, naramnice, žepne robce, rokavice in nogavice,** kupite najbolje pri **Miloš Karničnik, Stari trg 8.**
⊙ **Modne hlače — pumparce** dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Halo! Halo!
Kavarna „Central“
vsaki večer damski koncert!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 14. aprila: Zaprto.
Sobota, 15. aprila: Zaprto.
Nedelja, 16. aprila ob 15: INRI. Izven. Znižane cene. — Ob 20: HAMLET. Izven.

OPERA

Začetek ob 20.

Petek, 14. aprila ob pol 19: PARSIFAL. Premijera. Izven.
Sobota, 15. aprila: Zaprto.
Nedelja, 16. aprila ob 15: MALA FLORAMYE. Gostuje g. Dubajič iz Zagreba. Izven. Znižane cene. — Ob 20: MANON. Izven. Znižane cene.

Maribor

☐ **Danes do pol 12** dopoldne se še sprejemajo oglasi v tukajšnji »Slovenčevi «podružnici na Koroški cesti 1 in Aleksandrovi 6 za velikonočno številko, ki izide v povečani in pomnoženi nakladi jutri veliko soboto.

☐ **Lavantinski apostoli.** Za obred umivanja nog v tukajšnji stolnici, ki ga je izvršil prevzv. naslovni škof dr. Ivan Tomažič, so bili izbrani naslednji starčki: Jakob Mahajnc (88 let), Jakob Škofič (83 let), Janez Karmel (81 let), Jurij Gorjup (80 let), Franc Gselman (76 let), Štefan Feigel (72 let), Janej Drevenšek (72 let), Anton Kocbek (73 let), Alojz Deutscher (69 let), Peter Srebre (73 let) in Karel Likavec (76 let). Skupna starost vseh je 911 let. Doma so vsi iz Maribora in bližnje okolice.

☐ **Veščak naj odloči.** Spor med stavbeniki in veščaki umetnosti in zgodovine za usodo starega grajskega stolpa v Grajski ulici se je zaostril. Prvi in z njimi tudi znaten del javnosti so za to, da se stolp umakne novi projektirani trinadstropni stavbi gosp. Valjaka, drugi pa zahtevajo ohranitev stolpa kot arhitektonske in zgodovinske posebnosti ter prilagoditev nove stavbe stilni enotnosti gradu in stolpa. Med tem pa je novi lastnik stolpa in parcel že vložil na mestno občino prošnjo za parcelacijo, nakar bo prosil za gradbeno dovoljenje. Da bi se pa vendar rešilo stolpno vprašanje čisto meritorno, nameravajo zainteresirani krogi naprositi prof. Plečnika, da izreče on svoje mnenje.

☐ **Proračun potrjen.** Mariborski proračun je finančno ministrstvo potrdilo ter ga je že vrnilo mestni občini.

☐ **Velik cvetlični srečolov** priredi jutri v soboto med 17 in 19 ter na velikonočno nedeljo tukajšnja Narodna odbrana. 500 dobitkov! Dobitki so krasne cvetlice v lončkih, ki bodo razstavljeni v palači Banovinske hranilnice. Srečke se bodo prodajale po dinar komad in bo vsaka številka dobila dobitek. Dobitnik dobi na razstavnem prostoru takoj svoj dobitek.

☐ **Velikonočni trg.** Trg ni bil tako založen, kakor se je pričakovalo. Bilo pa je kljub temu vsega dovolj v obilici, da je bilo povpraševanju mariborskih gospodinj v polni meri zadoščeno. Edino mleka je zmanjkalo, kar so nekateri prodajalci izkoristili ter naenkrat navili ceno na 4 Din za liter. Posegel pa je nagloma vmes tržni urad ter ceno zopet »odvil« na 3 Din. Pritisnile so cene nekoliko tudi perutnini in sadju, pri ostalih živilih so pa ostale neizpremenjene. V obilici je bilo zelenjave, gob, salate in drugih zgodnjih pomladnih dobrot. Mesarji so bili v prvi vrsti založeni s prekajeno svinjino. Pravijo, da že dolgo niso šle gnjati tako naglo v denar, kakor letos. Obilo je bil založen trg z domačimi živimi karpi. Graščina Hausampaher jih je poslala na trg 3 sode in sicer 6 kg karpov in 2 kg malih somičev, karpi po 15 Din, somi po 12 Din; G. Sušec iz Hotinje vasi je pripeljal 80 kg karpov po 14 Din. Od ostalih rib je bilo 200 kg sveže polenovke po 22 Din in 20 kg danskega fileta po 28 Din. Glavna ribja pošiljka pride pa danes na Veliki petek z Jadrana. — Dosti je bilo na prodaj tudi žabjih krakov.

☐ **Kavarna v parku oddana.** Mestno olepševalno društvo je na svoji zadnji seji ponovno oddalo kavarno v parku gosp. Klešiču. Kavarna bo letos zunaj in znotraj prenovljena in tudi ograja bo zopet prepleskana. Odprta bo od 1. maja do začetka oktobra.

☐ **Mariborsko ribniško mornarico** so prepeljali včeraj iz skladišča mestnega gradbenega urada k Trem ribnikom. Svečano spuščanje čolnov v ribnik bo te dni, tako da se bodo posetniki Treh ribnikov za veliko noč že lahko vozili. Letos bo na razpolago 15 čolnov, ki so vsi čisto prenovljeni, prebarvani in zaliti s smolo, da ne bo strahu pred neprostovoljno kopeljo.

☐ **Električna ura se bo selila.** Pred banko Union na Aleksandrovi cesti stoječa električna ura se bo selila. Postavili jo bodo nasproti kolodvoru na otok, ki je projektiran v začetku dovoza na kolodvorsko rampo. S preselitvijo ure se bo pričelo v prihodnjih dneh, čim bodo cestna dela gotova.

☐ **Brivnice ob praznikih.** Brivnice bodo danes na Veliki petek odprte do 20, jutri na Veliko soboto pa kot običajno. Na velikonočno nedeljo so celi dan zaprte, na ponedeljek pa so odprte do 12.

☐ **V Grajski kleti** ima tukajšnje Olepševalno in tujskoprometno društvo v sredo dne 19. t. m. ob 18 svoj redni letni občni zbor. V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje, ki je sklepčen ob vsakem številu udeležencev.

☐ **Žeparska nadloga** se je zopet pojavila na trgu v predvelikonočnem živahnem tržnem vrvenju. Tako je včeraj zmanjkala upokojenčevi ženi Heleni Rudl iz Studencev na trgu iz predpasnikovega žepa rumena usnjata denarnica z 280 Din gotovine. Pozor pred žeparsko nadlogo!

☐ **Kratko je sijalo solnce** mlademu Zeliču, ki je pobegnil pri čiščenju pisarne okrajnega sodišča. Še istega dne popoldne se je zopet znašel za zamreženimi okni mariborske jetnišnice, da odsedi prisojeno mu kazen. Begunca je ujel paznik gosp. Lešnik v Št. Petru pri Mariboru. Zelič se je napotil iz jetnišnice skozi Melje proti Meljskemu hribu ter prosil pri tamošnjih kmetih hrane. Paznik, ki ga je zasledoval, je čisto pravilno sklepal, da bo skušal begunec priti kam v bližino meje, kjer se bo čutil varnejšega. Vsi taki begunci pa iščejo pot proti meji čez Sv. Peter in Sv. Marjeto, ker se jim zdi glavna cesta prenevarna. Zato ga je šel čakat k Sv. Petru in res sta se popoldne srečala. Fant se mu je takoj vdal. Zvezanega z vrvjo ga je zmagoslavno pripeljal nazaj v jetnišnico.

☐ **Pod naloženim vozom.** Huda nesreča je zadela pri Sv. Lovrencu na Pohorju posestnika J. Mumla. Na ozkem in globokem gozdnem kolovozu je peljal težko naložen voz drv. Na strmem stranskem obronku, kjer je hodil, mu je nenadoma zdrsnilo in padel je pod voz; kolo mu je šlo preko trebuha in pritisk mu je raztrgal drobovje. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer so ga operirali.

☐ **Razpis službe.** Pri banovinski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru je razpisala banska uprava službo služitelja laboranta. Prosilci morajo dokazati poleg splošnih pogojev za sprejem v državno službo tudi da so že delali kot laboranti v kaki lekarni ali kemijski tovarni. Kolkovane in z dokumenti opremljene prošnje naj vložé interesenti pri banski upravi v Ljubljani do 20. t. m. Prednost sprejema imajo oni, ki znajo strojepis.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 14. aprila: Zaprto.
Sobota, 15. aprila: Zaprto.
Nedelja, 16. aprila ob 15: »ORPHEUS V PODZEMLJU«. Znižane cene. Zadnjikrat. — Ob 20: »GROFICA MARICA«. Gostovanje gdč. Marice Lubejeve iz Zagreba ter gdč. Ksenije Maje in g. Bojana Pečka iz Ljubljane.
Ponedeljek, 17. aprila ob 15: »SE LI RAZUMEMO«. Znižane cene.
Ob 20: »PRI BELEM KONJIČKU«. Znižane cene. **Zadnjikrat.**

Ptuj

Pomladitev ljudskega vrta v Ptuju. Ljudski vrt se prebuja. Zadišala je zemlja, vse povsod že brsti nežno, zeleno listje in zrak je napolnjen prvega cvetja in budeče se grude. Ptujsko olepševalno društvo, ki mu je vzvišeni smoter briga za čim lepše lice našega mesta in njega okolice, ima tudi ljudski vrt v oskrbi, ki ga te dni urejujejo. Glavno pažnjo so morali posvetiti temeljiti ureditvi hudournika, ki je prizadejal že ogromne škode s svojim razornim delovanjem. Med drugimi je redno vsako leto razkopal pešpot, ki je napravljena ob njegovem desnem robu. Vrzeli, ki je napravil lanski vihar v gajih, se na novo zasajujejo z mladimi drevesi, pred vsem smrekami. Opaža pa se, da otroci, zlasti tisti, ki se vračajo iz šole na svoje domove skozi Ljudski vrt, iz gole razposajenosti lomijo in rujejo mlada drevesa, da bo treba z delom iznova začeti. Apeliramo zategadelj na vse tiste, ki jim je predana skrb in briga za otroke, naj jim v pravi luči predočijo to njihovo početje. Saj je vendar celo v ljudskih šolah odrejen enkrat v šolskem letu dan, ik mu je namen zbuditi pri mladini smisel za gozd in pogozdovanje goličav. Preureditvena dela v Ljudskem vrtu vodi in nadzoruje neumorni predsednik Olepševalnega društva šolski nadzornik v pokoju g. Pretnar, kateremu stoji ob strani mestni upravitelj g. Horvat. Za dela so najeti izključno samo brezposelni delavci.

Nizka cena
pri
odlični kakovosti

General avto gume
je rekord današnjega dneva
Zato zahtevajte našo ponudbo, predno se odločite za nakup kakršnekoli dimenzije.
Generalno zastopstvo za Dravsko banovino
S. J. ROZMAN - Št. Vid nad Ljubljano
Telefon 21-96 in 29-25

Kulturni obzornik

Hamlet

Kdor bo pisal zgodovino našega gledališča, se bo pri poglavju »Shakespeare« moral ustaviti ob »Hamletu« in po njem šteti stopinje v rast naše drame. Iz provincialnega epigonskega klasicizma prvih Hamletov smo preko najboljših zgledov v zunanjem svetu poskusili bogato in pompozno idealistično stilnost in tako v Šestovi režiji z Rogozom dosegli morda edinstven primer na svetu, da je postal Hamlet ljudska igra. Ali je tu odločala popularna Rogozova podoba z vsem drugim sijajem, kakršen je bil v posameznih igravskih likih in v celotni slovesnosti, ali je vplivala Shakespeareova pretresljiva in skrivnostna beseda o zadnjih človeških stvareh, to bomo skusili šele pri sedanjem Hamletu, ki ga je g. Debevec drugače zgrabil in mu dal zunanje in notranje drugačno podobo. Ali visimo na Hamletu samem ali na teatru? Zdi pa se mi, da so letošnje predstave prišle vendarle prekasno in v tako neugodnih časih, da bo pravo merilo tudi za »Hamlete« težko.

Ali naj vnovič govorimo o tem Shakespeareovem delu? G. Landauer, ki je napisal o Shakespeareu najboljše, kar je mogel o njem povedati človek naših dni, pravi, da je »Hamlet« še enkrat Shakespeare. Res so se tukaj osnovne Shakespeareove dramatične prvine združile v enem delu in zvezale z usodo enega bitja. Pekel in nebesa sta si v tej igri tako blizu in tako človeška, kot v nobenem drugem Shakespeareovem delu — na osnovi srednjeveške dogmatične zgradbe se vrši tragedija misleca, dvomljivca, strastnega zasledovavca resnice, razbolenega jasnovidca, ki se pod težo sveta in lastnega spoznanja sklanja k tlom in se vzpenja spet kvišku, obtožuje sebe in svet, ga ureja in se mu odpoveduje in vendar je konec vsega tega smrt, vdanost, odpoved in nazadnje molk. »Povej mu vse okolnosti, ki so me gnale. Drugo vse je molk,« je Hamletova zadnja izpoved. »Vse okolnosti« v »Hamletu« so vrsta drugih usod, človeško resničnih, od kraljevega zločina, kjer je uletešen pohlep po časti, oblasti in ženski, tja do tihe, vase zaprte in zatrte človečnosti v Ofeliji, ki šele v blaznosti prodre lepi videz zunanje lepote in čistosti. Vse najbolj vzvišeno in najbolj vsakdanje se preliva v Hamletovo spoznanje, tira k obračunu njega in sebe in se združuje v skrivnosten obračun človeških usod, ki niso same po sebi, ampak ostanejo molk kljub temu, da jasno pričajo o boju med mesom in duhom, o veličini, dobroti, lepoti, hudobi in zli volji v človeku, o kazni in odrešenju, ki mu je namenjeno. »Hamlet« ostane kljub zamotanosti preprost, človeški, da se zdi, kakor da se je tisti, ki je obsegel voljo in moč, spoznati ves nered v človeku, v družbi in državi in tudi čuti, da ga uredi, zdrznil pred vsem tem v pesniško odpoved in obsodbo: »Svet je iz tira: o prekletstvo in sram, da jaz sem rojen, naj ga uravnam.« Vse nadaljnje o Hamletovih sklepih, omahovanju, o demonični maščevalnosti, o padcu igre same, so podobe, kako se prelivata v vsakem človeku nebo in pekel in kako smešne in malenkostne končne obračune zanaša življenje v ta veličastni boj: gre za ped zemlje, za priznanje spretnosti, in še to nazadnje z zvijačo in strupom.

Ako ob vsem premislimo, kako to občečloveško igro občutimo, kako naj si predstavimo to »kvintesenco prahu«, se nam vendarle zdi, da je bila popolna zabloda, podajati delo kaj drugače, kakor čisto shakespearsko, zlasti pa na kakršenkoli način moderno. In če naj sedaj poudarimo vrednost naše nove uprizoritve, je predvsem ta, da stoji delo pred nami pristno in samo toliko preurejeno, da nam je bližje in naravnejše. Kar posebej še velja o mogočnem Župančičevem prevodu, smo že govorili po prvi predstavi: tu je po prevajavcu spregovoril Shakespeare sam in prevod bomo zajeli šele, ko nam kljub vsej enostavnosti postane domač z odra in iz knjige.

D r a m a t u r š k o je g. Debevec kot oblikovavec igre skušal najti čim jasnejšo osnovno črto v dejanju in obrniti tragedijo v notranjo tehtnost. Izločil ali pa do skrajnosti stisnil je vse tiste manjše prizore, ki samo pojasnjujejo ali napovedujejo dogodke, ali pa razpravljajo o njih; tako so se do skrajnosti skrčili tudi Hamletovi razgovori z igravci. Zaradi tega so odpadli tudi vsi zgolj stilistični okraski — ki jih »Hamlet« sam tudi nima toliko — s tem se je baročni zunanji blesk besede umaknil misli. Ostali pa so z malenkostnimi črtami celotni Hamletovi samogovori, zlasti tudi znameniti prizor na danski ravnici. Tako nam je režiser v dramaturški priredbi dal čim močnejši organizem Hamletove človečnosti, njegovega hotenja in usodnega zamikanja vase in v svet, z usodo kralja, kraljice, Polonije, Ofelije in Laerta. Tako stoji pred nami vsa usodna igra v globoko zarisanih peripetijah in najvišjih izpovedih, samo v toliko približana času, v kolikor sta se širina in zgodovinski zanos besede morala umekniti današnjemu občutku.

Pri odrskem oblikovanju zaradi tega ni moglo v igro nič takega, kar bi utegnilo škodovati pristnosti in notranji tehtnosti dela. Ostala je sama beseda osebe in prostor. Godbo in zunanjo svetlobo je režiser uporabljal samo tam, kjer jo Shakespeare sam predpisuje, osebe je celo skrčil in jih ni niti naznačeval — mnogo kajpak tudi iz denarnih ozirov — prostor je označil v shakespearski tradiciji, preprosto, pa krepko.

V igri je režiser uporabljal najrajši poudarke, tako da je pritegnil gledavca v središče, ki ga je naznačil zdaj s prestolom, zdaj z oknom v ozadju, zdaj z mizo — tako so dobili z najmanjšimi sredstvi krepko oporo prizori, ki se gode v manjši prostornini, kakor n. pr. Polonijev govor služabniku, zlasti pa prizor med materjo in Hamletom. V večjih prizorih je bila zaradi poudarjanja sredine simetrija dana že sama po sebi, vendar je za razrešitev situacije najrajši uporabljal diagonalo, tako posebno v velikem prizoru z igravci ali v samogovoru: Biti, ne biti. Pri tem samogovoru je značilno, da ga govori Hamlet zadaj pod oknom med dvema stenskima opornikoma in ga lepo zveže z Ofelijinim nastopom, dočim so ga doslej postavljali čim bolj v ospredje ali ga poudarjali z raznimi domisleki. Razmerje med kraljem in kraljico, ki ga Hamlet tolikokrat označuje, pa ga nikjer ne vidimo, je v naši predstavi enkrat močno poudarjeno: kralj in kraljica stojita objeta ob oknu in Polonij ju s svojim prihodom neprijetno zmoti. Pohvale vredno je, da Polonijevo truplo ostane za tapeto in je tako odstranjen najmučnejši prizor. Celotni vtis igre je, dati moč besedi in doživetju duševnih dogodkov zato so močno poudarjeni prizori med Hamletom in Ofelijo, kraljeva molitev in razgovor med kraljico in Hamletom. Zdi pa se, da je tehtnost vsebine zadušila precej življenja, ki je prišlo do popolnega izraza samo v Polonijevi igri.

Igra pa je zajeta enotno in notranje krepko, zato je o posameznih igravcih mnogo težje govoriti, ker je v njih več notranje kakor zunanje podobe.

H a m l e t a igrata gg. K r a l j in D e b e v e c. V smislu celotne igre, ki skuša biti čim bolj človeška, sta naša Hamleta oba obrnjena docela na vznotraj, brez posebnih zunanjih poudarkov. Gosp K r a l j igra do skrajnosti preprosto, z rahlo razbolelostjo in skoraj z osebno toplino. Naglica, v

Proti zobnemu kamnu
SARGOV
KALODONT

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 14. aprila: Veliki petek. Justin, mučenec; Valerij.

Novi grobovi

† **Gospa Ana Filipovič.** V Javorniku na Gorenjskem je po dolgi bolezni 13. t. m. umrla ga. Ana Filipovič, vdova Lorenz. Blaga pokojnica je dosegla častitljivo starost 83 let. Pogreb bo na veliko soboto ob 3.25 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim svojcem izrekamo globoko sožalje!

† **V Dravljah pri Ljubljani** je umrla posestnica Marija Jerinc. Pokopali jo bodo v soboto, 15. aprila ob pol 11 na pokopališče v Dravljah. Pokojnica je bila dolgo let naročnica Slovenca in vzorna krščanska žena. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **V Šmarci** je umrla 11. aprila Ivana Zobavnik, roj. Kosmač, stara 48 let. Pokojna je vzgojila deset otrok v strogo katoliškem duhu. Pogreb je bil veliki četrtek ob 10 na farno pokopališče na Homcu. Blagi pokojnici večni mir — žalujočim naše iskreno sožalje!

Za pomlad in poletje
največja izbira nogavic, trikotaže in perila
HED. ŠARC, Ljubljana
Selenburgova ulica 5

Osebne vesti

= **Državni tehnični izpit elektrotehnične stroke** pri ministrstvu za javne zgradbe v Belgradu so napravili gg. ing. Marjan Ciuha iz Ljubljane, ing. Stane Jesih, uslužben pri ljubljanski mestni elektrarni, g. Santo Levičnik, pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, ing. Ernest Pehani, obratovodja električne zadruge v Šiški, ing. Anton Raspolič, pri Kranjskih dež. elektrarnah, ing. Srečko Sajovic, pri Mestni elektrarni v Celju, ing. Miroslav Sax, pri mestnem električnem podjetju v Mariboru, ing. Franc Smolik, uslužben pri tvrdki Glanzmann in Gassner v Tržiču, ing. Franc Strajner, uradniški pripravnik banske uprave v Ljubljani, ing. Franjo Štrukelj, pri »Elektroindustriji ond.« v Ljubljani in ing. Arnold Zupančič iz Celja.

Ostale vesti

— **Izjava.** V »Slovencu«, dne 15. junila 1932, smo pod naslovom »Kaj pravite?« poročali med drugim, da imajo nekje na Štajerskem zdravnika, ki je »hotel deklice in dečke vsakega razreda kar skupaj pregledati, in sicer čisto gole.« S predmetno našo notico se je čutil prizadetega g. dr. Aleksij Novoseljsky, banovinski zdravnik pri Sv. Marjeti niže Ptuja. Radi tega smo se v stvari natančneje informirali in ugotovili, da ta očitek ni resničen. Svojo gori omenjeno notico zato radevolje v tem smislu popravljamo, obžalujoč, da smo g. doktorju brez zlega namena v tem oziru delali krivico. — Uredništvo.

— **Pogreb † župnika Silvestra Adamiča.** Iz Šibenika poročajo: Danes dne 12. aprila smo spremili pok. Silvestra Adamiča, župnika v Jadrtovcu na njegovi zadnji poti na mestno pokopališče v Šibeniku. Bil je lep pogreb. Za križem so stopali frančiškani, konventualci, dijaki škofijskega semenišča, kleriki in kaptol. Pogreb je vodil njegov dekan p. Pavel Silov. Bilo je še več drugih duhovnikov. Za mrtvaškim vozom je šla pokojnikova sestra, številni njegovi župljani in mnogi drugi ljudje. Pokojni gosp. župnik Adamič je bil rojen v Gornjem Žlebiču, župnija Velike Poljane pri Ribnici. Počivaj v miru na groblju sv. Ane! Pokoj Tvoji duši!

KLOBUKE pomladne novosti v zadnjih modnih barvah in oblikah razne kakovosti dobite pri
Mirko Bogataj, Ljubljana
Stari trg 14
Sprejemajo se popravila. Cene nizke.

PROTI SONČNIM PEGAM?...
ORISOL CREME!

— **Združenje za pomorsko pravo.** Vsak narod, vsaka država, ki ima morje, ima velik interes za pomorsko pravo. V vsaki obmorski državi obstoja posebno združenje, ki goji pomorsko pravo. Ta združenja so navadno zelo ugledna, saj združujejo najboljše juriste in najbolj ugledne pravne institucije vsakega naroda. Pred časom se je osnovalo v Zagrebu »Jugoslovansko združenje za pomorsko pravo« (Association Yougoslave de droit maritime). Izmed Slovencev so člani tega združenja naslednji gospodje: Ban dr. Drago Marušič, senatorji Ivan Hribar, dr. Valentin Rožič in dr. Fran Novak, odvetniki dr. Juro Adlešič, dr. Janko Žirovnik, predsednik odvetniške zbornice, dr. Egon Stare, odvetnik in univerzitetni docent dr. Boris Furlan, odvetniški pripravniki dr. Josip Voršič, apelacijski sodnik dr. Rudolf Sajovic, honorarni univerzitetni profesor dr. Böhm, glavni tajnik zbornice za TOI v p. dr. Fran Windischer in izmed institucij zbornica za TOI. Vsi člani so iz Ljubljane.

Dežniki in nogavice
lastnega izdelka, najceneje
v detajlnih trgovinah tovarne
JOSIP VIDMAR
LJUBLJANA: Pred Škofijo št. 19
Prešernova ul. št 20

— **Velika reč bo** letos v Ljubljani 29. in 30. aprila ter 1. maja, ko bodo v slovenski, ne daleč od državne meje ležeči metropoli svečano zborovali oficijelni predstavniki ter iz najrazličnejših krajev širne kraljevine Jugoslavije prispeli društveniki človekoljubje, medsebojno pomoč ter nesebično bratstvo plemen in narodov oznanjajočega in dejanski vršečega Rdečega križa. V soboto bo sprejemanje z vlaki prihajajočih udeležencev. Zvečer bo v opernem gledališču posebna predstava, h kateri bodo izvenljubljanski skupščinarji imeli pristop za polovično vstopnico, v restavraciji »Zvezdi« pa bo družaben večer z godbo in petjem. — V nedeljo zjutraj bo ogled mestnih znamenitosti ter razgledovanje z Gradu in z »Nebotičnika«. Ob desetih se bo v vseučiliščni zbornici začela svečana letna skupščina Rdečega križa kraljevine Jugoslavije; na vrtu restavracije »Zvezda« pa bodo članice ljubljanskega Rdečega križa izvenljubljanskim društvenikom postregle s slovenskimi specijalitetami: z mesenimi klobasami, črnim krubom ter rdečim in belim vinom. V drevoredu »Zvezdi« bo promenadni koncert. Ob 11 se bo — vstopnine ne bo nobene — na Kongresnem trgu javno odigral veledramatičen prizor: Iz sovražnega letala vržene bombe bodo zažgale hiše ter z izstrelki in s strupenimi plini podirale ljudi; prihiteli bodo poklicni gasilci in za take primere izvežbani reševalci Rdečega križa; zavarovani s plinskimi maskami bodo gasilci udušili požar, samaritani in samaritanke pa bodo ponesrečencem nudili prvo pomoč in jih spravili v bližnjo mobilno bolnišnico Rdečega križa. Popoldne se bodo predstavniki Rdečega križa popeljali v posebnih avtobusih na Bled, tukaj ostali izvenljubljanski skupščinarji pa bodo v skupinah pod vodstvom samaritanov krenili na izlet poljubno kam v prelepo ljubljansko okolico; pomočkov za všečno privezovanje duše bo povsod na izbero. — **V ponedeljek** dopoldne bodo kakor lani na nabiralni dan R. k. po vsej Ljubljani krožili posebni tovorni avtomobili ter vanje pobirali Rdečemu križu za ljubljanske siromake in brezposelnike darovano zimsko obleko, perilo, obutev in posteljnino. Na pobiranje bodo opozarjale fanfare, ki se bodo zvonko razlegale s posebnega, iz ulice v ulico brzečega avtomobila.

— **Za avtobusni izlet na Koroško** je dovoljen kolektivni potni list. Danes je zadnji dan za prijave pri »Putniku«.

— **Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije**, sekcija Ljubljana, ima letos svoj redni občni zbor v nedeljo dne 14. maja 1933 ob pol 11 dopoldne v justični palači v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Zveza bojevnikov v Ljubljani** razpisuje pet podpor po 100 Din iz ustanove »Podporni sklad Martina Colariča«. Pogoji za pridobitev podpore so razvidni iz letošnje 3. štev. lista »Bojevnik«. Rok za vlaganje prošenj je do 24. t. m.

— **Živčno in duševno bolnim** povzroči zelo mila, naravna **»Franz-Josef«** grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najtopleje priporočati rabo **Franz-Josef«** vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtnega mozga. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Ponovna prošnja železniškemu ravnateljstvu.** Pred dnevi je »Slovenec« priobčil prošnjo družinskega očeta železniškemu ravnateljstvu, naj bi pri izletniških vlakih s polovično ceno za odrasle osebe izdajalo za ta vlak tudi vozne karte za otroke s 50% popustom na njihovo običajno voznino. Za ponedeljek je napovedan izletniški vlak, nismo pa še prejeli obvestila, kako je s to stvarjo. Menda ni treba žel. ravnateljstvu šele dokazovati, da je nesmiselno, da plačata otrok in odrasel eno in isto ceno, kljub temu, da otrok zavzame mnogo manj prostora. Pa tudi tega menda ni treba žel. ravnateljstvu šele dokazovati, da bi se v slučaju naprošenega tolmačenja vozilo z izletniškimi vlaki mnogo več ljudi, ker zelo veliko se jih baš radi tega ne posluži te ugodnosti. Da so pa v prvi vrsti mestni otroci potrebni izletov, pa tudi menda ni treba dokazovati. Pričakujemo od železniškega ravnateljstva, da bo uvidelo upravičenost prošnje družinskih očetov in da bo še v teku današnjega dne izdalo tolmačenje svojemu osebju v naprošenem smislu. Privoščite našim otrokom razvedrila, ker s tem boste sebi povišali — dohodke! — Družinski oče.

Adria prašek je boljši

— **Pri delu ob roko.** Na Visokem v Poljanski dolini se je včeraj pripetila huda nesreča. Pri slamoreznici je delal 20 letni Ivan Celar, kmetski hlapec. Med delom je vtaknil desno roko pregloboko v stroj, ki mu jo je odtrgal v zapestju. Celar je prišel v ljubljansko bolnišnico.

— **Umorjen invalid.** V Granešini pri Zagrebu je živel 36 letni vojni invalid Filip Novak. Pretekli torek popoldne je šel v Šesvete, kjer je na občini dobil ček za 1750 dinarjev na račun invalidnine. Novak je ček takoj vnovčil na pošti in nato odšel v Zagreb, da si kupi novo obleko. Od tedaj ga niso več videli. V sredo zjutraj so pa v Zagrebu blizu Maksimira našli umorjenega človeka, v katerem so spoznali Filipa Novaka. Neznani morilec mu je s sekiro razklal glavo in ga oropal.

— **Zakopan zaklad so odkrili.** V vasi Mašičih blizu Bosanske Gradiške so trije kmetje izkopavali hrastove štore na ledini. Pri nekem štoru so morali kopati cel meter globoko v zemljo. Naenkrat so odkrili glinast lonec poln zlatega in srebrnega denarja. Kmetje so z velikim veseljem nesli lonec domov in prešteli denar. V loncu je bilo 80 zlatnikov in 127 srebrnikov. O najdbi so obvestili okrajno načelstvo, ki je poslalo na lice mesta orožniško patruljo, ki je našla na ledini 150 kmetov, ki so z motikami razkopavali zemljo, da bi našli še kaj zlata.

— **Prodaja lesa.** Ravnateljstvo za šume bo prodalo na ustmeni dražbi dne 29. aprila dopoldne v svojih uradnih prostorih 1350 plm smrekovih tehnično porabnega lesa in 300 prm lubja na panju v oddelku 59 f gozdnovarstvenega okraja Mrzli studenec na področju šumske uprave Bled. Dražbeni in prodajni pogoji so interesentom na vpogled pri omenjenih dveh uradih, ki dajeta vsa ostala predmetna pojasnila.

— **Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani** priporoča: Dr. A. Antweiler: **Vom Priestertum.** Str. 152, vez. Din 96; Dr. A. Berghofer: **Edelmensch und Gottsucher.** Ein Weg zu innerer Harmonie und zu Gott. Str. 292, vez. Din 95; Böhning: **Der kirchliche Entlassungsunterricht in der Volksschule.** Str. 63, vez. Din 18; H. Böhning P.: **Des Mädchens Leitstern.** Worte zur Schulentlassung und für die Jugendzeit. Str. 63, nevez. Din 5; H. Böhning P.: **Des Knaben Leitstern.** Worte zur Schulentlassung und für die Jugendzeit. Str. 60, nevez. Din 5; **Das Dori in der Seelsorge.** Str. 138, nevez. Din 54; Drinck-Hardt: **Weltbolschewismus oder Weltkatholizismus.** Predigt Vorträge. Str. 99, nevez. Din 40; P. Bernhard Gerardi: **Der gottlose Bolschewismus.** Vorträge. Str. 62, nevez. Din 36; **Religion und Leben.** Str. 63, nevez. Din 20; Schilgen H.: **An heiliger Schwelle.** Ein offenes Wort an alle, die heiraten wollen. Str. 47, nevez. Din 7; Svoboda: **Christus, Herr der neuen Zeit!** Von der Verwirklichung des Laienapostolates im katholischen Jugendreich. Str. 51, nevez. Din 9; Thome J.: **Im Ringen um die Kirche.** Str. 39, nevez. Din 24.

— **Prehodna doba deklice** je med 12. in 17. letom, to je doba, ko mora imeti vsaka deklica močno in zdravo kri, močne in zdrave živce in izvrsten apetit. Dajte jim »Energin« za okrepitev krvi, živcev in apetita. »Energin« se dobi v vseh lekarnah, pol litra Din 35.

— **Neprijetni duh v ustih** preprečite z grgranjem z odlično Chlorodont ustno vodo. Poskus Vas bo prepričal. Steklenica Din 16.—.

— **Udeležite se** Kodak-ovega tečaja z Vašo najlepšo velikonočno fotografijo. Razpis brezplačno v drogeriji Gregorič.

Celje

⁂ **Velikonočna številka »Slovenca«** izide v obširnejšem obsegu in v povečani nakladi že v soboto zjutraj. Prosimo vse one cenjene inserente, ki se blagovolijo poslužiti za oglaševanje te številke, naj nam izročijo svoje oglase najpozneje danes do 12.

⁂ **Haydnov oratorij** »Sedem poslednjih besedi Kristusovih« bo proizvajalo CPD drevi ob pol 8 v Marijini cerkvi. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjigarni Karl Goričar in prosimo vse, da si jih nabavijo že prej, da ne bo prevelikega navala pri blagajni. Stojišča so samo pod korom in na koru.

⁂ **Mestni avtobus** sporoča, da bo danes vozil tudi na progah Celje-Kozje-Podsreda in Celje-Mozirje. Na Velikonočno nedeljo pa mestni avtobus izjemoma ne bo vozil na progah Celje-Sv. Peter pod Sv. Gorami, Celje-Podsreda, Celje-Vransko in Celje-Solčava.

⁂ **Združenje krojačev in krojačic v Celju**, katero šteje 75 krojaških mojstrov in 125 krojaških mojstric, skupaj torej 200 članov, je imelo pred kratkim v hotelu pri Pošti v Celju redni letni občni zbor. Občnega zbora se je udeležilo 106 članov. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o sistemu zbornic. Člani Združenja so se soglasno izrekli za ločeno obrtno zbornico. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik g. Selišek Ludvik, kroj. mojster v Celju; podpredsednik g. Kovač Jakob, kroj. mojster, Celje; člani uprave: gg. Oražen Anton, Lešnik Rudolf, Lapornik Franc, Pilih Martin, vsi krojaški mojstri v Celju in Aškerc Ivana ter Deniša Josipina obe krojačici v Celju.

⁂ **I. klub damskih frizerjev** za Dravsko banovino v Celju bo imel v nedeljo, dne 24. aprila t. l. ob 2 popoldne v posebni sobi hotela »Pošte« redni letni občni zbor.

⁂ **Iz obupa skočila v Savinjo.** 37 letna Marija Belle, po poklicu šivilja iz Mödlinga pri Dunaju, pristojna v občino Račje-Fram, je bila 7. aprila t. l. izgnana iz Avstrije. Prišla je v Ljubljano, od tam v Celje, kjer je iskala podpore, da bi šla v svojo domovinsko občino. Ker pa podpore ni dobila, je včeraj dopoldne pri Savinjskem dvoru na levem bregu skočila v Savinjo. Nesrečnico je takoj opazil neki delavec, ki je na drugem bregu Savinje okopaval vrt, se vrgel v Savinjo, prišel na drugi breg in jo potegnil iz vode. Nekdo od pasantov je takoj obvestil tukajšnjo reševalno postajo, ki je Belletovo z reševalnim avtomobilom prepeljalo v tukajšnjo bolnišnico. Belletova je zelo slaba, ker baje že več dni ni jedla.

⁂ **Sport v nedeljo in ponedeljek.** V nedeljo in ponedeljek se bo vršila obakrat ob 3 popoldne na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med mestnim team, ki ga tvorijo SK Olimp, SK Atletik in SK Jugoslavija proti ŽSK Hermes iz Ljubljane.

Jesenice

Spored cerkvenih obredov v mestni župni cerkvi. V soboto ob 7 blagoslov ognja, nato blagoslov krstne vode, sv. maša itd. Popoldne ob 5 jutranjice, nato pa Vstajenje. Procesija se pomika od cerkve do kolodvora, od tam pa nazaj mimo stare šole v cerkev. Pri procesiji bosta sodelovala cerkveni pevski zbor in cerkvena godba, ki bo igrala izključno samo velikonočne pesmi. Blagoslov jedil je ob pol 3 popoldne v starem društvenem domu na Savi, ob 3 pa v savški cerkvi. — V nedeljo zjutraj ob 7 je slovesnost Kristusovega Vstajenja pri sv. Križu nad Jesenicami. Ker gre zelo mnogo Jeseničanov to jutro k sv. Križu, da se udeleži te lepe procesije, jim bo gotovo ustreženo, da se ta vrši ob 7. Tudi pri tej procesiji bo sodelovala jeseniška cerkvena godba.

Ljutomer

Služba mestnega občinskega tajnika je s 1. julijem znova razpisana. Razpisano je tudi mesto šolskega sluge na osnovni šoli. Dosedanji šolski sluga g. Červič je prevzel oskrbništvo Algayerjevega posestva na Podgradju.

Smrtna kosa. V Križevcih pri Ljutomeru je umrla gospa Kosi, soproga trgovca in posestnika. Naj v miru počiva! Žalujočim naše sožalje!

Poizvedovanje

Izgubljena carinska deklaracija. V torek, dne 11. aprila okoli pol 12 je bila na Masarykovi cesti proti sv. Krištofu izgubljena rdeča carinska deklaracija. Najditelj se naprosa, da jo izroči proti nagradi tvrdki **Franc Pogačnik, Tyrševa (Dunajska) cesta 67.**

---

kateri poteka vsa igra, mu ne pusti krepkejših zarez v govoru, poudarki niso dovolj ločeni in jasni, zaradi tega nekoliko trpi smisel. V enem prizoru se zlasti dvigne do posebno močne igre, ki odpre izredno globino: »Pojdi v samostan!«, tu je nakazal bolečino, srd in obup — to je njegovo slovo od Ofelije in ženske in višek vse igre. V splošnem je ustvaril Kralj lepo in prepričevalno podobo, ki seže do srca. — G. Debevec je Hamleta brez dvoma zgrabil umsko krepkeje, zato je njegova podoba ostrejša; premika se v dveh mejah: ena stran je globoko pogreznjena bolečina svetu, iz katere se iztekajo vse njegove slutnje in tipanja, druga je zadržana rezkost v odporu proti vsemu grdemu in zločinskemu, toda tu se rad prelomi v vsakdanjost prav tam, kjer skuša biti najbolj preprost in človeški. Tako trpi ta umsko jasno zaželena podoba zaradi neenotnosti, ki se da popraviti z večjo toploto.

Kralj g. Skrbinška je močan in plastičen, v bistvu sicer še, kakor ga poznamo iz prejšnjih uprizoritev, vendar mnogo zrelejši in umerjenejši. Ga. Marija Vera je kot kraljica razvila izredno močno igro v prizoru s Hamletom: govore same oči, željne življenja in polne očitanj, kesanja in nove slasti do življenja. Klasično dostojanstvo in globok izraz notranjosti se zlivata v močan ženski lik.

Brez dvoma največja igravska stvaritev našega novega »Hamleta« je Polonij g. Lipaha. Oče, starec, učenjakar in dvornik se preliva v sočnosti besedne in gestikularne komike, zdaj dostojanstveno smešno, zdaj domače resnobno. Izredno težko besedilo razčlenjuje g. Lipah z retorično ostrino, jasnostjo in prožnostjo tudi v največjih baročnih stilizmih. Omembe je vredna njegova slikovita maska. Laertes g. Jana je topel in svež. Ofelija g. Šaričeve je polna prečiščene jasnine in skoraj dražljive pretehtanosti, ki poudarja vzgojo in modro mladost; še globlja je njena igra v drugem delu: njena blaznost je mirna in dobra do same bolečine. Horatio g. Jermana je oster, skoraj trpko vase zaprat Rimljan, nasproti sta polna gladkega besedičenja dvornika Rozenkranc in Gildenstern, ki ju igrata g. Železnik in g. Sancin. Tudi g. Drenovec je kot Osrik postavil izrazito dvorjansko podobo. Igralsko družbo igrajo g. Gregorin, Brezigar in gdč. Boltarjeva. G. Gregorin kot prvi igravec morda že v smislu režije ni iskal močnejšega zunanjega izraza v svojem prvem nastopu, zato ni ogrel, pač pa je bila igra v igri, ki sta jo igrala z gdč. Boltarjevo, polna umerjene toplote. Ostale manjše vloge, ki so jih igrali g. Bratina, Potokar, Murgelj, Gregorin (kot Fortimbras) so bile prav izrazite. Posebnost novega »Hamleta« je predvsem ta, da so tudi najmanjše vloge zajete in izdelane z ozirom na močno celoto. Glede obeh grobarjev, ki sta ju igrala gg. Cesar in Plut, bi omenil, da se je g. Plut mnogo bolje ujel v svojo okolico, dočim je g. Cesar s svojim prvim grobarjem obtičal bolj v stiliziranju besede kakor je mogel izraziti krhko sočnost svoje velike naloge.

Tako smo samo v glavnem označili celotno uprizoritev novega »Hamleta«, o kateri lahko trdimo, da je velik korak do močne notranje igre, ki je prvi pogoj polne gledališke umetnosti. Zunanji izraz je zaradi tega še mnogokrat okrnjen, pridržan in se bori za harmonijo celote, toda povsod vidimo, da se tudi prostorninska vprašanja na odru rešujejo bolj in bolj smotreno, z okusom in pravim čutom, brez zunanje teatraličnosti in nepristnosti. Lahko trdimo, da je s tem Hamletom, ki je mnogo težji, dosežen nov gledališki uspeh, zato zasluži popolnega priznanja in upoštevanja tudi pri našem občinstvu.

F. K.

Fotomaaterji!
Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi
fotooddelek Jugoslov. knjigarne
Ljubljana

»STRAHOVI« V MARIBORSKEM GLEDALIŠČU

Dijaki bodo igrali H. Ibsenove »Strahove«, tako se je govorilo po Mariboru in ta ali oni je v apriornem podcenjevanju dodal za navržek še ironičen nasmehljaj. Toda ti ironični predsodki so ob predstavi kopneli od prizora do prizora; tudi najevidentnejši optimist tako lepe, umerjene, posrečene in dognane vprizoritve od strani dijakov-diletantov ni mogel pričakovati. Nastopajoči so v ponedeljek zvečer strli vse tiste očitke, ki hočejo imputirati mladini zgolj neduhovno, materialistično usmerjenost. S svojo odločno naddiletantsko, skrbno pripravljeno in odlično predstavo so spodbili celo predsodke proti odrskemu dilentatizmu vobče. Zlasti moške vloge so bile do zadnje možnosti izbrušene, pretehtane in izoblikovane. Ta Butolenov Osvald je zlasti v prvem dejanju prav neznatno zaostajal za tovrstnimi stvaritvami na profesionalno odrskih tleh. V zaključnih prizorih se je napornost vloge, ki stavi na igralca izredno težke naloge, nekoliko čutila. Potem Žižkov rafinirano skonstruiran mizar Engstrand, ki je pričal o živahnem talentu igralčevem za tovrstne vloge. Resnobno zasnovani in dosledno izpeljani pastor Manders, ki je v Otonu Abelu našel verodostojnega odrskega tolmača. Obe ženski vlogi nista bili na isti ravnini z moškimi, zlasti se ni mogla v smislu ustvarjajoče enakovrednosti uveljaviti Alvingova vdova Vere Šturmove; upoštevati je, da pripadejo nositeljici ravno te vloge najdelikatnejša in nelahko obvladljiva mesta. Nekako igraje se je zaživela Lea Kreftova v Regino Engstrandovo. Čast in priznanje dijakom, ki so se navzlic odsvetovanjem od raznih strani odločili za Ibsena in s tem dokazali nesporen smisel za neskaljene odrske umetnine in zrelost. Tudi gledališki igralec Maks Furijan se je s svojo znano tenkočutnostjo lotil režije in se s tem izkazal tudi kot upoštevanja vreden režiser. Predstava se je vršila v okviru Podmladka Jadranske straže na mariborski klasični gimnaziji. Pogrešali smo pri premieri ljudi, ki sicer tako radi govorijo o razumevanju mladine in ljubezni do nje. —c.

PRAVDA VELIKEGA PETKA

Ali je bil Jezus zakonito obsojen na smrt? O tem razpravlja dr. W. Bauer:

O tem pravnem slučaju manjka vsaka uradna listina. Še sporočilo v evangelijih ne soglaša povsem in pripisuje krivdo zdaj bolj Rimljanom, zdaj bolj Judom, kakor se pač obrača predvsem na Jude ali pa na pogane. Vedno pa ostane dejstvo prenaglene hitrice, s katero se je pravda pognala do konca.

Farizeji Nazarenca — kar je umljivo — niso mogli več prenašati. Še pravkar je bil v priliki o usmiljenem Samaritancu ožigosal brezsrčnost židovske hierarhije in brezobzirno svaril ljudstvo pred duhovnimi voditelji, ki jih je primerjal s pobeljenimi grobovi, v katerih se širita smrt in

Kameni z upodobljenim Kristusovim trpljenjem iz 11. stoletja v Teutoburškem gozdu, ki jih nameravajo proglasiti za nemško narodno božjo pot.

gniloba. To je bilo vseeno preveč! Toda napoti je bil velikonočni praznik. Jezus je imel v Jeruzalemu veliko pristašev, in kakšno stališče bi zavzela romarska množica, ki se je zgrinjala v Jeruzalem, je bilo vprašanje — prizori ob Jezusovem prihodu v Jeruzalem so vzbujali pomisleke. Izgredi ljudskih množic pa bi utegnili postali farizejem in mestu samemu nevarni. Kajti kakor poroča zgodovinar Jožef, so se zdeli judovski prazniki Rimljanom itak že sumljivi, ker je bila z njimi zvezana nevarnost, da se »podžgo narodne strasti.« Zaradi vseh teh okoliščin so hoteli farizeji Jezusov proces odložiti čez praznike. Po odhodu romarjev bi bilo laže, da se lotijo Jezusa in ga primejo; po praznikih bo sploh popustila napetost duhov, vtisi o Jezusu se bodo oslabili in porazgubili v vsakdanjih skrbeh. Vse to bi bilo ugodno za nastop oblasti. Tedaj pa je iznenada prišla Judežova ponudba. Nikoli več ne bo tako lepe priložnosti, da se brez javnega zgledovanja polaste obsovraženega Jezusa. Odločili so se za hitro ravnanje.

Še ponoči se izvrši aretacija. Zvezanega Jezusa nemudoma odvedejo v palačo velikega duhovna. Še pred petelinovim petjem se sestane sodni dvor. Predsednik: višji duhovnik Kajfež; prisedniki: pismouki. Saj je bila duhovniška oblast v starožidovski teokratični državi v taisti roki, to je v roki tega sinedrija ali velikega sveta. Tožba se je glasila na bogokletstvo, ki ga je bilo v zmislu Mojz. 3. 24, 16 kaznovati s smrtjo.

Razsodbe pa ni bilo mogoče brez nadaljnega izvršiti. Sicer so bili pametni osvajalci tudi tukaj pustili domačinom njihovo lastno pravo in so pridržali prokuratorju (cesarskemu namestniku) le to, da je razsodbo potrdil. Zato so spravili Judje stvar že v ranem jutru nemudoma pred rimskega sodnika. Pri tem so obtožbo zvito izpremenili. Kako naj bi bil Rimljan Pilat razsojal o »bogokletstvu«? Jezus ni bil razžalil kako rimsko božanstvo in bi bil torej brez nadaljnega oproščen. Zato so farizeji krivdo nezakonito prevalili na politično poprišče: tožili so Jezusa zaradi veleizdaje: »Spoznali smo, da hujska naše ljudstvo in prepoveduje, da bi cesarju plačevalo davke (Luk. 12, 2.). Kakor še nedavno ob navalu na tempelj, je povzročil nemire in imenuje se »Kralj Judov«. Tako je stal pred Pilatom narodni kolovodja, ki ga je bilo treba obsoditi zaradi veleizdaje v zvezi z razžaljenjem veličanstva. Predpreiskava rimskega prokuratorja v tej smeri je dognala čisto nedolžno stvar. »Kralj Judov« je izjavil: »Moje kraljestvo ni od tega sveta. Če bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se bili moji služabniki borili, da ne bi bil predan v roke farizejev. Tako pa moje kraljestvo ni od tega sveta!« (Jan. 18. 36.). Torej: verski sanjač, nenevaren idealist. Pilat je spregledal židovske spletke. Tedaj je bilo mogoče samo eno: da Jezusa izpusti na svobodo.

Toda judovski fanatiki so utegnili postati nevarni. Rimljan je iskal izhoda. Izročil je stvar tetrarhu v Galileji, Herodu Antipi, ki se je ravno tedaj mudil v Jeruzalemu. Toda tudi ta ni našel nobene krivde, kamoli vzrok za smrtno kazen. Obtoženca odvedejo nazaj k Pilatu. Ta je ugotovil: »Privedli ste mi tega moža kot podpihovalca ljudstva. Jaz pa tega moža ne spoznam v nobeni točki vaše obtožbe za krivega. Tudi Herod ne! Napotil sem vas bil k njemu; in glej, nič ni dokazanega, zaradi česar naj bi bil zaslužil smrt. Dal ga bom torej bičati in ga nato izpustil.« (Luk. 23, 14.—16.) Farizeji so igro izgubili. Tvegati morajo zadnje sredstvo: »Če tega človeka ne obsodiš — nisi cesarjev prijatelj!« Zdaj so bile Pilatu zvezane roke.

Že enkrat so se bili v Rimu pritožili čezenj, sicer le zaradi posega v njihove običaje — cesar jim je dal prav. Zdaj pa se glasi obtožba na veleizdajo; cesar Tiberij ne more odpustiti niti sence takega zločina. Nobenega izhoda ni, tudi ne tega, da bi obtoženca sicer obsodil, nato ga pa — za kar je imel Pilat kot pokrajinski namestnik oblast — kot nenevarnega sanjača pomilostil. Tudi zadnji poizkus se ponesreči: da bi Jezusa zamenjal za Barabo in ga nato osvobodil. Pilat je bil v precepu. Tedaj je ravnal po rimski državni modrosti: Čemu tvegati nemire in se obsovražiti v Rimu, ko je treba žrtvovati samo majhnega moža! Sam izreči razsodbe nad Nedolžnim sicer Pilat slej ko prej noče: »Kaj naj storim s tem človekom, ki ga imenujete kralja Judov?« Judje izrečejo sodbo. V tem zmislu se sestavi tudi napis na križu: najprej hebrejsko, potem grško, nazadnje latinsko. In prepričan o Jezusovi nedolžnosti, si Rimljan umije roke.

Tako se je še tisti dan, 15 do 16 ur po nezakoniti aretaciji, brez predpisanega temeljitega zaslišanja in brez branitelja, izvršila razsodba: največji justični umor vseh časov.

Sprevod na poganski spravni praznik med nebom in zemljo v Annamu, ki mu prisostvuje tudi cesar.

Nov otok

Kapitan Richardson, poveljnik britske trgovske motorne jadrnice »Silver Beach«, je javil londonski pomorski oblasti, da je našel v Tihem oceanu nov otok, ki ni zabeležen na nobenem dosedanjem zemljevidu. Poročilo se glasi: »Obala se dviga približno 5 m visoko nad morsko gladino. Otočič bo samo do 1 km dolg. Sredi otoka se nahaja neka z belo lučjo razsvetljena točka.« Kapitan se ni mogel približati otoku vsled neugodnega vremena, samo približno je zabeležil lego in ne ve, ali je videl ognjenik ali pa samo luč v lovski koči kateregakoli japonskega ozir. malajskega ribiča. Toda poročilo je zelo zanimalo oblasti, ker znanstveniki menijo, da je nastal otok ob zadnjem velikanskem potresu v Kaliforniji in na Japonskem. Kmalu odpošljejo torpedovko, ki bo raziskala novi otok.

Višek varčevanja

V Hollywoodu štedijo. Ravnatelji velikih filmskih podjetij zahtevajo od vseh nastavljencev, ki nočejo izgubiti službe, stalno upoštevanje krize. Neki deček, tekač, se je potrudil dokazati svojo vnemo in vodstvu predložil, da bi nekoliko više obesilo igralcem namenjene otirače. Bistri deček je dokazal, da bodo morali v tem primeru igralci više dvigati roke, da bi dosegli otirače. Vsled tega bo voda vedno tekla po stegnjeni roki nazaj do zavihanega rokava. To pomeni, da bo popila otirača manj vlage, torej ne bo tako kmalu mokra. Tvrdka bo nekaj prištedila pri pranju, ker ne bo treba tako pogosto menjati otirač. Ravnateljstvo je takoj sprejelo predlog in pohvalilo izumitelja.

Italijanski letalski podčastnik Agello, ki je nad Gardskim jezerom z brzino 682.4 km na uro dosegel nov svet. rekord in s tem prekosil Angleže.

Sramotni spomeniki

Spomeniki navadno izražajo javno priznanje in zahvalo. A Ho-Ta-Sjang, ravnatelj mestnih šol v Šanghaju, pa predlaga, da naj se postavijo železni spomeniki vseh generalov, ki nadaljujejo medsebojno klanje, z napisom: »I. I., ki ga kitajski narod zaničuje.« Ho-Ta-Sjang je prepričan, da se bodo generali sramovali tega odlikovanja. Vsled tega bodo končali meščansko vojno, in Japonci ne bodo več gospodarili na Kitajskem.

Miss Victoria Price, glavna priča v veliki pravdi proti devetorici črncev v ameriški državi Alabama, ki so bili obdolženi, da so onečastili neko belo ženo. Na prizivni razpravi je gospodična Price svojo prvotno izjavo v toliko izpremenila, da ne more več z gotovostjo reči, ali so bili obtoženci storilci ali ne. Kljub temu je bilo vseh devet črncev obsojenih na smrt ter jih čaka konec na električnem stolu

Göring ob prihodu v Rim: italijanski zrakoplovni minister Balbo (desno) mu na letališču stiska roko.

Ti pa poznaš kapljico!

»Degustatorji« (pokuševalci), ki določijo po okusu letnik in izvor vina, igrajo v vinski trgovini veliko vlogo. Njih poklic zahteva razen prirojene nadarjenosti tudi večletno vajo. Navaden smrtnik kaj lahko zamenja na primer burgundec leta 1920 in 1921. A za pokuševalca (strokovnjaka) je slična pomota velika nesreča. Med njimi so drago plačani nezmotljivi strokovnjaki. Pariški listi poročajo, da je poslal ta mesec neki veletrgovec dva izvedenca v Bordeaux, kjer sta morala preizkusiti večjo količino vina. Oba sta poskušala posamič in naposled samostojno podala po večini enako mnenje. Med drugim sta oba zavrnila neki sod belega vina. — »To je krasna romanela, letnik 1923,« je zamišljeno dejal eden, »a je žalibog pokvarjena, nekoliko zavdarja po kovini.« — »Romanela 1923,« je pritrdil drugi pokuševalec, »zelo dobra, a ima neprijeten okus po roženini.« Trgovec je ponovno preizkusil vino v navzočnosti obeh mojstrov. Oba sta vztrajala na svojem stališču in se nista mogla zediniti. Trgovec je dal izprazniti dokaj velik sod. Na dnu so našli viničarski nož z roženim ročajem.

Prvi katoličan profesor v Cambridge-u

Pravkar je dobila slovita univerza Cambridge novega profesorja za italijanščino, in to katoličana Edvarda Bullougha, kar je prvi slučaj po dolgih letih. Edvard Bullough je bil leta 1928 predsedoval zborovanju Pax Romana, ki se je vršilo pri Cambridge-u. Svoj nagovor je imel v štirih jezikih, ki je vse obvladal tako sijajno, da je udeležence silno navdušil. Bullough je bil rojen v Švici in ima za ženo eno izmed hčera slavne igralke Eleonore Duse. Oba njuna otroka, sin in hči, sta na en ter isti dan vstopila v benediktinski red. — Tačas prevaja prof. Bullough zgodovinske eseje Pija XI. v angleščino, ki izidejo za sveto leto.

Negovane ljubljenke naših domov.

Letališče v puščavi

Britsko vojno ministrstvo postavlja veliko letališče v Iraku sredi puščave, 80 km južno od Bagdada. Anglija je sklenila še leta 1930 z Irakom pogodbo o ustanovitvi velikega letalskega oporišča, ki bo obvladalo zemlje ob Eufratu. Izdatki bodo znašali do 4 mil. funtov šterlingov, ki jih je parlament že nakazal. Razen delavnic in lop za letala bo nastalo v puščavi mestece s stanovanjskimi hišami, kinom, knjižnico, sportnimi prostori in celo velikim plavališčem. Mesto bo štelo nad 5000 prebivalcev in imelo velik pomen. Branilo bo mosulski petrolejski vod in obvladalo zračne zveze med Indijo in Palestino.

Dr. Josip Dermastija:

Kmečko gospodarska zavarovanja

Zavarovanje je iz nravnih, gospodarskih in socialnih razlogov važno za vsak stan. Prav posebno važno je za kmečki stan, katerega premoženje in proizvodnja je ogroženo od toliko nesreč. Želeti je torej, da se ravno kmečko-gospodarsko zavarovanje — to je zavarovanje proti požaru, toči ter proti bolezni in nezgodi pri živini čim najbolj razvije. Nastane vprašanje, kako to doseči.

Eni — in teh je zelo malo — pravijo, da se zamore ta cilj doseči z uvedbo obveznega zavarovanja v javni organizaciji. Zaščititi se mora kmeta, ki je gospodarsko šibak in je glavni steber državi, in v to svrho prenesti zavarovanje kot obvezno v roke javne uprave, kar bo imelo za posledico pocenjenje.

Drugi — in teh je pretežna večina — stoje na stališču, da mora tudi na gospodarskem polju vladati svoboda in samoodločba, ki je za srečo in zadovoljnost posameznikov nujno potrebna. Zavarovanje naj ostane v rokah privatne inicijative. Javna uprava naj skrbi samo za predpogoje, da se zavarovanje krepko širi in razvija, ter naj strogo nadzira, da zavarovalnice ubirajo samo primerne premije, da s previsokimi premijami ne bodo oškodovani zavarovanci in vsled prenizkih premij ne bodo ogroženi njihovi zavarovalni zahtevki. Javna uprava naj deluje na to, da pride po potrebni vzgoji in izobrazbi vsak gospodar do zavesti, da je njegova dolžnost z zavarovanjem zaščititi sebe in svojce pred posledicami različnih nesreč.

Pri nas so se začeli močno oglašati zagovorniki obveznega zavarovanja v javnih rokah. V zadnjem zasedanju banovinskega sveta naše banovine se je omenjalo nameravno ustanovitev »Zavarovalnice dravske banovine«. Kmalu potem so bili objavljeni članki, v katerih se navaja, da zasebne zavarovalnice na zavarovanju kmečko-gospodarskih potreb nimajo posebnega interesa, da privatni zavarovalni zavodi kmečkemu gospodarstvu ne nudijo one opore in pozornosti, ki ju ono potrebuje i. s. radi tega ne, ker so te vrste zavarovanja zvezana z visokimi in nevarnimi riziki, kar ne prija privatnim zavarovalnicam, ki delujejo na čim večji dobiček. Ker zasebno zavarovalstvo ne more doseči dovelj velikega dobička, zanemarja kmečko-gospodarsko zavarovanje. Vse to je uveljavilo prepričanje in tudi že ljudstvo samo je pogosti izreklo željo, da mora organizacijo kmečko-gospodarskih zavarovanj izvesti banovina v obliki posebne zavarovalnice z javnopravnim značajem.

Ravno navedeno so očitki, ki so popolnoma neutemeljeni, neosnovani in brez vsake podlage. O neresničnosti očitkov se zamoremo takoj prepričati, ako pregledamo posamezne vrste kmečko-gospodarskega zavarovanja.

I.

V naši banovini je zavarovanje proti požaru tako razvito in tako močno razširjeno, da v tem pogledu prvači vsem ostalim banovinam in se zamore postaviti v vrsto zelo kulturnih dežel. To je neutajljivo dejstvo, ki nam ga kaže statistika. Razvoj je pripisati delovanju privatnega zavarovalstva in je zasluga zasebne prosvete, ki širi s tiskom in besedo pravo pojmovanje in spoznanje zavarovanja med najširše plasti naroda. Privatno zavarovalstvo je vzgojilo velik kader poverjenikov, ki kot ljudski možje podučujejo narod in ga spodbujajo k zavarovanju. Zavarovalnice obdržavajo poučne sestanke in v tem pogledu brez dvoma nosi zastavo Vzajemna zavarovalnica, ki je tekom svojega 30 letnega obstoja priredila nebroj poučnih tečajev in predavanj po vseh krajih naše domovine. Med tem je stala javna uprava ob strani ter je razvoj zavarovanja v gotovem oziru še ovirala z uvedbo novih bremen in zlasti s tem, da je dajala nezavarovanim pogorelcem podpore iz javnih sredstev in jim dovoljevala, da so se smeli obračati na javno milodarnost, četudi bi se zamogli zlim posledicam požara izogniti s primernim zavarovanjem.

Da se je zavarovanje tako močno razvilo, pripisati je okolnosti, da je poceni. Zavarovalnice zahtevajo primerne premije. Ako bi imeli državni nadzorni urad, katerega privatno zavarovalstvo že dolgo vrsto let neprestano zahteva, bi moral ugotoviti, da sedanje premije niso samo primerne, temveč so že minimalne. Premije, ki jih privatno zavarovalstvo ubira, zamorejo prenesti kontrolo po vzorcu ameriške zavarovalne zakonodaje, ki je poznano najbolj stroga in stoji na stališču, da mora biti premija primerna — to je, da na eni strani vsled svoje višine ne sme oškodovati zavarovanca, na drugi strani pa ne sme biti prenizka, da ni ogrožen obstanek zavarovalnice same, ki mora biti vedno v položaju, da ob nastopu zavarovanega slučaja takoj izpolni v polni meri svojo obvezo. Naše privatno zavarovalstvo se dobro zaveda, da mu je poverjena tuja imovina, s katero mora tako razpolagati, da more zavarovancu ob vsakem času v neokrnjeni obliki nuditi vse zavarovalne dajatve. To svojo nalogo in dolžnost naše privatne zavarovalnice v polni meri izvršujejo, kar prav posebno dokazuje dejstvo, da kljub nepričakovanim pojavom na denarnem trgu še vedno nemoteno izpolnjujejo svoje obveznosti, med tem ko druga podjetja že davno pešajo in omagujejo. Zasebne zavarovalnice so z morebitnimi letnimi prebitki ustanavljale rezerve, ki jih zavarovalna tehnika predpisuje, in so skrbele zlasti tudi za rezerve za slučaj katastrofalnih škod ter so vse rezerve s tako previdnostjo nalagale, da jih tudi nepričakovani izredni pojavi na denarnem trgu niso presenetili.

Res je, da so od prevrata sem propadle nekatere zavarovalnice. Temu pa ni krivo privatno zavarovalstvo, ki je ugovarjalo proti podelitvi koncesij tem zavarovalnicam, za katere ni obstojala nikaka narodno-gospodarska potreba. Ker ni bilo gospodarske potrebe, so si skušale nove zavarovalnice pridobiti zavarovance s podtarifiranjem — to je z nižjo kot primerno premijo. Jasno je, da je temu moral nujno slediti polom, ker z ubranimi prenizkimi premijami niso mogle izpolnjevati svojih obveznosti napram zavarovancem. Propasti so morale, kakor mora propasti trgovec, ki svoje blago pod ceno prodaja.

Premije, ki jih zahteva privatno zavarovalstvo, niso torej samo primerne, temveč celo minimalne tako, da pod te premije ne sme iti nobena zavarovalnica in naj bo tudi v javnih rokah, ako se noče izpostaviti nevarnosti, da propade odnosno, da se bodo morali primanjkljaji pokrivati iz javnih sredstev, kar mora imeti povišanje davkov za posledico.

Dejstvo je, da gredo privatne zavarovalnice za poštenim dobičkom, kakor vsa druga privatna podjetja, iz česar se pa še ne sme izvajati očitek, da svoj položaj izkoriščajo. Dobički, ki jih zavarovalnice dejansko dosegajo, so merjeni po obsegu premij tako majhni, da za posameznega zavarovanca sploh ne pridejo v poštev. Tudi je znano, da običajno one družbe, ki izkazujejo največje dobičke, jih dosegajo s tem, da razumejo posel v administrativnem in organizatornem pogledu izborno voditi. Med dobičkom in režijo je neke vrste notranje razmerje. Pri zavodu v javni upravi je režija izdatno večja, vsekakor odstotno mnogo večja, kot od privatnih družb doseženi letni dobički.

Pri takem stanju se drznejo pripadniki zavarovanja v javni upravi trditi, da pri nas na kmetih požarno zavarovanje ni na oni višini, ki bi jo zahtevali oziri na gospodarsko zaščito malega kmeta, ker hiše in poslopja so stalno podzavarovane, celo brez zavarovanja čakajo na nesrečo. To poslednje ni povsem resnično in je zelo pretirano ter zamore kaj takega trditi le človek, ki praktično v zavarovanju ni delal. Nezavarovani posestniki so izjeme ter skoro vsi gospodarji so pravilno in kljub ponovnim opozoritvam pogostokrat celo prekomerno zavarovani. Malomarne in nezadostno zavarovane gospodarje se bode vsikdar našlo in na tem tudi organizacija zavarovanja v javni upravi ne bi mogla ničesar spremeniti. Radi tega nuditi posebno skrbstveno zaščito celokupnemu kmetskemu stanu, pomeni isto, kot če bi se hotelo vse kmečke gospodarje postaviti pod kuratelo radi tega, ker so nekateri med njimi pijanci ali zapravljivci.

Privatno zavarovalstvo uživa med našim narodom velik ugled in zaupanje, katero si je pridobilo s svojim solidnim in koristnim delovanjem. Dosedaj ljudstvo še nikdar ni izreklo želje, da naj banovina uredi zavarovanje. Prepričanje, da mora pri nas izvesti javna uprava organizacijo požarnega zavarovanja, se je rodilo samo v glavah onih maloštevilnih ljudi, ki nočejo videti, da je obvezno in javno organizirano bolniško in nezgodno zavarovanje pri nas zašlo v take denarne stiske, iz katerih bo težko najti izhoda.

Kar Paris diktira prinaša Kastner in Öhler

Za to pomlad so priljubljeni nežni deseni. Dame modnega okusa čaka v I. nadstropju naše trgovine krasna izbira novih desenov. Damam izven Zagreba pošljemo vzorce tkanin za pomladanske obleke 8 dni brezplačno na ogled

Kastner & Öhler Zagreb.

Bilanca Praštedione

Z zanimanjem smo pričakovali bilanco Praštedione za 1932. Praštediona je prvi zavod pod zaščito čl. 5 zakona o zaščiti kmeta.

Predvsem je v bilanci ločeno staro poslovanje pred uredbo in novo poslovanje po uredbi. V novem poslovanju so dosegla tuja sredstva 51.8 milij. Din, ki so vsa likvidno plasirana. Žal poročilo ne pove, koliko je faktičnih novih vlog, ker so med nove terjatve prenesli tudi nedvignjene zneske vlog do 5000 Din. Iz izjave upravnega odbora 22. dec. 1932 posnemamo, da je bilo do 20. sept. 1932 dvignjenih od 20% kvote samo 37%. Skupno je vlog do 5000 Din bilo 72.920.

Staro poslovanje kaže padec tujih sredstev od 2193.1 na 1837.0 milij., torej nad 300 milij. Deloma so to kompenzacije, deloma dvigi pred uredbo. Ta odtok je kompenziral zavod pri dolžnikih, menicah itd. Zanimivo je, da je gotovina v blagajni celo narasla od 34.5 na 39.6 milij. Koliko znašajo odpisi, ni razvidno. Zavod je končno izkazal za 1932 čistega dobička brez prenosa iz 1931 (2.0) 4.1 milij. Din. Reeskont pri Narodni banki je narastel od 325.7 na 382.0 milij. in je bil v sredi leta višji, pa ga je zavod že nekaj vrnil. Realitete so se znižale radi prodaje.

Borza

Dne 13. aprila 1933.

Denar

Danes se je vršil zadnji borzni sestanek pred Veliko nočjo. Prihodnji sestanek bo na vseh borzah v torek 18. t. m.

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Amsterdama, Bruslja, Curiha in Pariza. Narasla sta Berlin in Praga, dočim so London, Newyork in Trst popustili.

Avstrijski šiling je bil v Ljubljani zaključen po 8.30 do 8.50, v Zagrebu po 8.40, v Belgradu je pa notiral 8.35 do 8.40.

Grški boni so notirali v Zagrebu 40.50 do 41, v Belgradu pa 40 do 41.

Ljubljana. Amsterdam 2815.40—2826.76, Berlin 1357.91—1368.71, Bruselj 799.96—803.90, Curih 1108.35—1113.85, London 195.08—196.68, Newyork 5704.09—5732.85, Pariz 225.85—226.97, Praga 170.79—171.65, Trst 292.79—295.19.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 53.441 Din.

Curih. Pariz 20.3775, London 17.63, Newyork 516.37, Bruselj 72.175, Milan 26.47, Madrid 43.90, Amsterdam 208.95, Berlin 122.70, Dunaj 72.99 (55.62), Stockholm 93.20, Oslo 90.20, Kopenhagen 78.50, Sofija 3.75, Praga 15.41, Varšava 58.10, Atene 2.93, Carigrad 2.47, Bukarešta 3.08.

Vrednostni papirji

Danes je bila vojna škoda zopet čvrsta in so tečaji narasli. Promet pa ni bil znaten. Med ostalimi državnimi papirji so bili dolarski papirji nenotni. Do zaključkov je prišlo na zagrebški borzi samo v vojni škodi, katere je bilo zaključeno 300 komadov.

Ljubljana. 7% inv. pos. 43—45, vojna škoda 186—188, begl. obv. 31—33, tobačne srečke 30—35, 8% Bler. pos. 37—39, 7% Bler. pos. 35—37, 7% pos. DHB 42 bl., Trboveljska 130—140, Kranj. ind. zaklj. 300.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 43—45, agrarji 22—25, vojna škoda 191—193 (190), 4. 190—192, 5. 188—191, 6% begl. obv. 31—32, 8% Bler. pos. 35—36.50, 7% Bler. pos. 34.50—35.50, 7% pos. DHB 38—42. — Delnice: Narodna banka 3425 den., Priv. agr. banka 189—191 (190), Nar. šum. 26—40, Guttmann 100 bl., Šečerana Osjek 105 den., Šečerana Bečkerek 900 bl., Impex 50 den., Isis 15—30, Trboveljska 137.50—145.

Belgrad. Narodna banka 3470 den., Priv. agr. banka 192—193 (192), 7% inv. pos. 43—44 (43.50), vojna škoda 192—193 (193, 194), 4. 191—191.50, 6% begl. obv. 32—32.50 (32, 31.50), 7% Bler. pos. 35 bl., 7% pos. DHB 39.50—40.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 62.65, Alpine 11.48, Trboveljska 14.95, Rima Murany 20.65.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Sombor, bač. okol. Novi Sad, srbač., gorbač., srem., bač. potiska 189—191, gorban. 186—188, koruza bač., gar. kval. 56—58, bač., srem. april, maj, junij 60—62.50, ban. gar. kval. 55—57, srem. gar. kval. 57—59. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 23 vagonov.

Chicago. Pšenica maj 58.50, julij 59.875, sept. 60.875, koruza maj 31.125, julij 33.25, sept. 35.25, oves maj 19.875, julij 20.125, rž maj 45.25.

Naznanila

Pomočniški zbor združenja trgovcev v Ljubljani obvešča vse gospode člane, da se bo vršil občni zbor zbora dne 27. aprila 1933 ob 19 v dvorani Trgovskega doma. Vsi člani dobijo posebno vabilo, s katerim bo dovoljen vstop v dvorano. — Načelnik.

Originalni ameriški

"HIS MASTER'S VOICE"

SUPERHETERODYN

7 cevni radioaparati z vdelanim dinamičnim zvočnikom model R—4

Din 4.200.-

SUPERHETERODYN

8 cevni radioaparati z vdelanim dinamičnim zvočnikom model R—71

Din 4.500.-

Dobe se v vseh strokovnih trgovinah

Enoletna pismena garancija za brezhibno delovanje

THE GRAMOPHONE COMPANY LTD.

Glavno skladišče: Zagreb, Ilica 44.

Razne modele radioaparatov gornje tovarne ima stalno na zalogi »Tehnik« **Josip Banjai,** Ljubljana, Miklošičeva c. 20, palača Okrožnega urada.

Nov zvezek pridig

za nedelje in praznike od

DR. MIHAEL OPEKA

Raztresena klasje

II. zvezek — 16 govorov — je ravnokar izšel in stane nevezan Din 24·—; polplatno Din 40·—, platno Din 40·—. Založila

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Popolen seznam dr. Opekovih govorov (24 knjig) je brezplačno na razpolago.

Sport

G. A. K. AVSTRIJSKI AMATERSKI PRVAK.

Ta ponosni naslov pomeni mnogo, ta naslov znači, da razpolagajo graški atletiki z izbrano enajstorico prvorazrednih nogometašev, ki si je znala priboriti v ostri konkurenci nadvse časten naslov avstrijskega amaterskega prvaka. Avstrija, ta dežela nogometnega sporta — bi lahko rekli — znana po svojih čudovitih nogometnih mojstrih po vsem svetu, ima poleg profesijonalnih klubov glavnega mesta, odlična amaterska moštva drugih velikih mest — moštva, ki za profesijonali takorekoč ne zaostajajo. Tako moštvo je v prvi vrsti tudi G. A. K., ki gostuje o Veliki noči pri nas in sicer v nedeljo proti Iliriji, v ponedeljek pa proti Primorju. **Obe tekmi se vršita na igrišču Ilirije.** Naj navedemo nekaj rezultatov, ki jih je G. A. K. dosegel proti renomiranim, v glavnem profesijonalnim klubom: W. A. C. 3:1, Wacker 3:5, Slovan 1:1, B. A. C. 2:1, Bologna 0:1, B. S. K. 1:2, F. T. C. 4:6 itd., torej nadvse častni porazi in še častnejše zmage. G. A. K. bo v Ljubljani dokazal upravičenost svojega slovesa, za naše klube pa upamo, da se bodo potrudili doseči častne rezultate.

SMUČARSKE TEKME NA VELIKONOČNI PONEDELJEK.

SK Tržič priredi na velikonočni ponedeljek na plazu Begunjščice nad Zeleniško kočo medklubsko slalom tekmo za prehodni pokal Dr. Guckler-ja. V dolini imamo že najlepšo pomlad, tako, da bi se že skoraj lahko kopali, gori nad Zeleniško kočo pa bodo naši vrli smučarji še tekmovali. Ni lepšega, kakor sedaj smučati v planinah in vsakdo, ki mu količkaj dopuščajo razmere, naj se poda še enkrat z dilcami v planine, da bo prisostvoval zaključnim tekmam. Slalom tekma bo nadvse zanimiva, saj se je udeležijo skoraj vsi »kanonci« in celo zagrebških mojstrov ne bo manjkalo.

Smučarski klub Celje pa priredi isti dan medklubsko tekmo v smuku iz Savinjskega sedla na Okrešelj. Start je ob 11, dolžina proge meri cirka 5 km. Za posetnike tekme ter sploh za smučarje, ki nameravajo velikonočne praznike prebiti na Okrešlju, sta na razpolago dva mestna avtobusa, ki peljeta iz Celja v soboto ob 16.40. Povratek v ponedeljek popoldne iz Logarske doline do večernih vlakov, tako, da bo zveza kar najugodnejša.

★

Smučarski klub Celje sporoča vsem tekmovalcem, ki se udeležijo tekme v smuku na Savinjskem sedlu na velikonočni ponedeljek, da se zadnje prijave za tekmo ne sprejemajo do 10 kakor je bilo prvotno objavljeno, ampak do 8 v Frischaufovem domu, nakar se vrši žrebanje startnih številk in skupen odhod na start, ki je dve uri od koče oddaljen. Vsi tekmovalci naj bodo po možnosti že v nedeljo zvečer v Frischaufovem domu. Smuk!

SK Jadran. Sestanek vsega članstva se vrši nocoj ob 20 pri Oblaku, katerega naj se udeleži tudi oldboy moštvo.

SK. Grafika. Sestanek nogometne sekcije je v petek ob 8 zvečer. Vsi in točno!

Zagrebški Hašk je bil povabljen na Dunaj, kjer bo sodeloval na turnirju dunajskega Sportkluba o priliki proslave njegove 50-letnice. Turnirja se udeleži tudi praška Slavija. Hašk bo gostoval tudi v Gradcu, kjer se bo pomeril s tamkajšnjim GAK-om.

V tenis-tekmovanju za Davisov pokal je Argentinija premagala Chile. V parih sta zmagala Del Castillo-Zappa proti chilskemu paru Deik-Schönhen: 6:4, 6:2, 6:3.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Svojim cenjenim odjemalcem želi vesele praznike in se priporoča za obilen obisk tvrdka

F. M. Schmitt, Ljubljana

Pred školijo 2

Ženitbe

Gospodična

simpatična, z 80.000 Din gotovine, želi poročiti 40 do 48 letnega gospoda. Železničarji imajo prednost. Vdovci niso izključeni. Samo resne ponudbe na upr. »Slov.« pod »Velikanoč« št. 4194. (ž)

Objave

Za praznike obiskujte gostilno

»R A Ž E M«

na Žabjaku,

da si privoščite moja ravnokar dospela izbrana vina: **lastna** dalmatinska, cviček in štajerska, ter razne specijalitete: polenovko, **morske ribe, tropinsko repco,** surovo šunko, **ovčji sir** itd. — Za obilno udeležbo se priporoča **Anton Ražem.**

Razno

Kozmetični salon

V Parizu in Nemški Avstriji izvežbana, z mojstrskim izpitom dravske banovine, dipl. kozmetičarka nudi cenj. občinstvu nego po najmodernejši metodi maske beute. Gril Slava, Beethovnova ulica št. 15, parter, desno. (r)

Prodamo

Kuhano maslo

pristno, v zalogi. Osvald Pengov, Karlovska cesta št. 19, poleg Dolenjskega mostu, Ljubljana. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Prvovrstno

naravno štajersko in dolenjsko vino, ltr po 8 Din, ter vsakovrstne delikatese Vam nudi F. R. Kovačič. Pridite in prepričajte se!

Vino

od 5 litrov naprej, liter 5 Din, se dobi: Pobrežje, Nasipna 3, Maribor. (l)

Otroški vozički

po zelo nizkih cenah. Trgovina M. Tomšič, Sv. Petra cesta 52. (l)

Konfekcija — moda

najboljši nakup. — Anton Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Mizarji, pozor!

Dospele so jelševe vezane plošče kvalitete BB, katere dobite pri nas po najnižjih konkurenčnih cenah

Tvornica „UKOD"

Ljubljana, Tyrševa 31.

Pustite cvetlicam govoriti...

Kdor lepi vrt ima,
tam sreča in veselje sta doma!
Zato sadite zdaj cvetlice,
da lepše bodo pri Vas gredice!

Vrtnice nizke v krasnih barvah, 10 grmičkov Din 60.—, visoke Din 15.—, plezalke rudeče in roza Din 6.— glicinije Din 25.—, Prunus triloba Din 25.—, magnolije Din 60.—, Hibiscus Din 6.—, Samoplezajoči Vitis Veitschi Din 25.—, figova drevesca Din 15.—, zelenika (Bukuus) Din 5.—, mahonije dveletne Din 5.—, okrogli lavorji Din 700.—, Cepljene zgodnje marelice in breskve Din 15.—, ribizel Din 3.—, nove vrste dalije Din 8.—, kane rudeče Din 3.—, tulipani Din 3.—, anemone Din 2.—, pfloks roza nizki Din 3.—, aubrecije Din 2.—, gomolaste begonije Din 3.—, nageljni velikocvetni, sadika Din 2.—, Roženka gnojilo za cvetlice, vrečka Din 3.—, orjaške jagode 100 sadik Din 30.— in razne druge sadike razpošilja po povzetju

Vrtnarstvo Ivan Jemec, Maribor.

Globoko potrti javljamo tužno vest, da je naša ljubljena mama, stara mama, gospa

Ana Filipovič vd. Lorenz

danes po dolgotrajni in mučni bolezni v 83. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojne bo na vel. soboto, 15. aprila ob 15.25 iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Nepozabno pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Sl. Javornik, dne 13. aprila 1933.

ŽALUJOČI OSTALI.

Poskusite to nocoj, pa boste na videz za 10 let mlajši

1 S konci prstov obeh rok masirajte od sredine brade počasi navzgor do senc.

2 Na isti način nadaljujte z masažo in sicer od nosa do obrvi in senc.

3 Začnite sredi čela in pomikajte konce prstov v krogu navzgor in na stran.

Da dosežete najboljše učinke, ponovite to masažo nekolikokrat in poslužujte se pri tem kreme Tokalon, hrane za kožo, rožnate barve. Ta krema vsebuje „Biocel", pridobljen iz mladih živali in pripravljen po posebnem receptu dr. Stejskala od dunajske univerze. Z uporabo te kreme se stara in uvela koža naglo pomlajuje, gube in brazde izginejo, ohlapnele lične mišice pa postanejo sveže in čvrste. Poskusite to novo metodo s kremo Tokalon, hrano za kožo rožnate barve in počakajte na učinke.

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdk

A. VOLK, LJUBLJANA

Veletrgovina z žitom. Resljeva cesta 34.

Posestva

Parcela naprodaj

poleg nove cerkve v Šiški (ca 700 m²), proti gotovini. Poizve se Tehnični biro, Gradišče 13 (od 10—12 in od 3—5). Tel. 2796. (p)

Naprodaj

trije orali vinograda, ob glavni cesti, zraven zidana, z opeko krita klet z vsem inventarjem. V kleti se nahaja 6000 litrov prvovrstnega vina. — Cena 75.000 Din. Vprašati na naslov: A. Sotošek, Podsreda. (p)

Več stavbnih parcel

tudi proti Vložnim knjižicam, ugodno proda — Wester, Hradeckega c. 8.

Veliko solnčno parcelo

pod Šmarno goro ugodno prodam. Resni interesenti naj se javijo na upr. »Sl.« pod »Lepa lega« št. 4063.

Kupimo

Bukovo oglje

kupi Uran Franc, Ljubljana — Sv. Petra cesta št. 24. (k)

Auto-motor

Osebni avto

»Peugeot«, štirisedežen, odprt in zaprt, v dobrem stanju — ceno naprodaj. Domžalska cesta 13, Ljubljana. (f)

Umetno gnojilo

za cvetlice vedno v zalogi

DROGERIJA KANC

Tyrševa (nebotičnik) in Židovska ulica.

Zobobol

odstrani

»ALGA«

proti trganju

v zobeh in glavi

se navadno priporoča masaža

ZA MASAŽO JE

ALGA

1 steklenica ALGA Din 14·—

(Reg. br. 18.117/32)

Za velikonočne praznike

Vam nudim čez ulico

Bizeljsko belo in rudeče à 7 Din, cviček 9 Din, ljutomersko, novo 7 Din, ljutomersko, staro 8 Din, rizling 8 Din, burgundec 10 Din, muškatelec 12 Din, ružica 8 Din, viško opolo 10 Din, sadjevec 4 Din, buteljke radi razprodaje 15 Din. — Pri odjemu 5 litrov 1 Din ceneje.

A. Podlogar, Ljubljana, Bleiweisova cesta 15.

PRODA SE

na Bleiweisovi cesti

tristanovanjska ali osemstanovanjska rent. **vila** pod ugodnimi pogoji.

Poizve se: TEHN. BIRO, Gradišče št. 13.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Radio

Program Radio-Ljubljana:

Petek, 14. aprila: 12.15 Plošče (religiozna glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče. — 18.30 Uvod k prenosu Wagnerjevega »Parsifala«. — 19 Prenos glasbene drame Richarda Wagnerja »Parsifal« iz Drž. opere v Ljubljani. Med večjo pavzo recitacija iz »Joba« in »Jeremije«, recitira g. Lipah. Med krajšo pavzo: IV. postaja Ivana Cankarja, recitira g. Miloš Stare.

Sobota, 15. aprila: 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče in borza. 17.45 Velikonočno zvonenje iz cerkve sv. Petra. 18.00 »Žaromil«, pravljica o trpljenju in vstajenju zasužnjene zemlje (R. Peterlin). 19.00 Salonski kvintet: 20.00 Pevski koncert »Slov. vokalnega kvinteta« (gg. Hribernik, Jug, brata Petrovčič in Šulc). 20.45 »Tannhäuser« na ploščah (2. in 3. dej.). 23.00 Napoved časa in poročila.

Drugi programi:

Petek, 14. aprila:

Zagreb: 19.30 Prenos II. in III. dej. »Parsifala«. Wagner. — **Milano:** 21 Nabožna glasba. — **London:** 19.30 Nabožno petje — 20.30 Večerni koncert — 21.45 Vokalni in pianinski koncert. — **Stuttgart:** 17.20 Sedem Odrešenikovih besed, oratorij. — 18 Pasion — 19 Matejev pasion J. S. Bach. — 20.30 Nemški Re.uiem. — 21.45 Ples mrtvih. — **Toulouse:** 20 Nabožne pesmi. — 20.30 Simfonični koncert. — **Suisse Romande:** 20.30 Pasion sv. Mateja. — **Berlin:** 17 Nemške pasionske pesmi. — 19 »Matejev pasion« (J. S. Bach). — 22.30 Orgelski koncert. — **Belgrad:** 20 Cerkveni koncert zbora Vaznesenske cerkve. — **Rim:** 20.45 Kristusovo vstajenje, oratorij. — **Beromünster:** 20.15 Koncert velikega petka. — **Langenberg:** 19 Matejev pasion. — **Budapest:** 17 Nabožna glasba. — 19.45 Bachov »Pasion«, izvaja orkester. — **Varšava:** 20 Parsifal (Wagner). — 21.40 Cerkveni koncert.

Sobota, 15. aprila:

Zagreb: 19.00 Prenos iz stolnice. 20.00 Cerkv. glasba. — **Milano:** 20.45 Operetni prenos. — **London:** 21.00 Mendelssohnov koncert. 22.00 Komorna glasba. — **Stuttgart:** 21.10 Koncert filharmoničnega orkestra. — **Leipzig:** 20.00 Slavnostni koncert. 1.00 III. dej. iz »Parsifala«. — **Suisse Romande:** 20.00 Koncert radio orkestra. 23.45 Prenos ruskih velikonočnih obredov. — **Berlin:** 18.25 Vokalni koncert. 20.00 Večerni koncert. 22.30 III. dej. »Parsifala«. — **Belgrad:** 20.45 7 Odrešenikovih besedi (Haydn), izvaja godalni kvartet. 24.00 »Vstajenje«, prenos iz ruske cerkve. — **Rim:** 20.45 Prenos iz gledališča. — **Beromünster:** 20.40 »Peklensko zlato«, opera. — **Langenberg:** 20.05 Proslava velikonočne sobote. — **Budapest:** 20.00 Koncert opernega orkestra. 23.00 Prenos ciganske glasbe iz kavarne. — **Varšava:** 20.00 Večerni koncert. 22.05 Chopinove skladbe.

P. C. Wren:

Lepi Mihael

87

»Hm — telesno ne... ampak pravkar sem Mihaelu napravil ‚vikinški pogreb'.« je odvrnil in se ugriznil v ustnico.

Ubogi, ubogi Digby! Objel sem ga okoli ramen, ko sva ležala vštric v pesku.

»Ubogi stari John!« je dejal slednjič s trpkim zamolklim glasom. »Kajpada si bil ti tisti, ki ga je tako položil tja... Ti si ga videl umreti... Ubogi Johny!«

»Umirajoč mi je poskusil rešiti življenje,« sem rekel. »Umrl je popolnoma pokojno in brez bolečin... Poveril nama je izvršitev svoje poslednje želje... Imam pismo zate... Tukaj je... Pojdi, idiva s poti tisti straži in počakajva na primerno priliko, da vzameva eno kamelo in ubeživa...«

Vodil sem ga tako, da sva obšla straže in se približala zelenici. Legla sva v mali dolinici, od koder sva mogla opazovati vse, ne da bi naju mogel kdo videti. Moštvo je stalo zbrano pred gorečo trdnjavo.

»Ne smejo kaziti Mihaelovega pogreba, zato že poskrbiva.« S puško je ustrelil v zrak, in sledil sem njegovemu zgledu ter kakor sem ta dan že enkrat storil, ustrelil nad častnikovo glavo. Znova in znova sva streljala in izvidniki na levi in desni od naju so vračali strele, ne da bi za to imeli kak cilj. Kompanija se je umaknila v zelenico po častnikovem povelju, bržkone, da bi tam na varnem prenočila...

»To nama je uspelo,« je dejal Digby. »Tam bodo lepo ostali, dokler ne bo trdnjava pogorela... In sedaj mi povej, kako se je vse dogodilo; potem ti jaz povem vse.«

Opisal sem mu vse, kakor se je bilo pripetilo, odkar nas je bil zapustil, in potem sem zvedel od njega, da so nepričakovano poklicali njegov oddelek iz Tanouta-Azzala v Tokotu in da je tam naletel na poveljnika, ki je bil spahijski častnik, kateri nas je bil nekoč obiskal v Brandon Abbasu in ki je bil sedaj major.

Major de Beaujolais Digbyja ni bil spoznal, in razumljivo Digby ne njega, dokler ni ob neki priliki slišal njegovega imena in zvedel, da je pri spahijih.

V Tokotu je prispelo poročilo, da je Zinderneuf oblegan po velikanski premoči Tuaregov, in de Beaujolais je nemudoma odrinil... Vse drugo mi je bilo znano do trenutka, ko sem videl, kako je Digby, ki je bil Beaujolaisov trobentač, splezal v trdnjavo...

»No — ti veš, kaj sem našel na strehi,« je nadaljeval Digby, »in lahko si misliš, kako mi je bilo, ko sem videl Beauja, ki je ležal pred menoj... Planil sem doli in iskal, ako morda ne ležiš ti med ranjenci — tedaj pa sem spoznal, da ranjencev ni bilo in da je bila vsa posadka na oni grozni strehi... To mi je reklo, da si moral uiti in da je tvoj bajonet krasil Lejauneove prsi in da si le ti moral Mihaela tako položiti tja in mu zatisniti oči.

Skorajda sem videl, kako si Lejaunea umoril in sem bil prepričan, da se je to zgodilo, ker je umoril Mihaela, tebe pa hotel umoriti — in to vse zaradi prekletega ‚dijamanta'... Človek bi zblaznel... in zdi se mi, da to tudi sem...

‚Na vsak način mu hočem napraviti vsaj ‚vikinški pogreb', sem si prisegel vpričo mrtveca, ‚in potem moram najti Johna!...' Ti veš, da je bil Beau stalno v skrbeh, da bi se tebi kaj ne primerilo... Čutil se je odgovornega za to, da si zbežal z doma, ti mladi neumnež.

Ko sem stal tam še ves omamljen, sem slišal, da je nekdo plezal po zidu, in odhitel sem doli, da bi se skril in počakal na priložnost, da bi zažgal tisto peklensko mesto, ako že nisem mogel storiti nič boljšega za Beauja. Videl sem, da so bile duri v jetniško celico odprte; smuknil sem v celico in se skril za vrati... Bilo je prav dovolj prostora in ni bilo mogoče, da bi me tam opazili.

Potem sem čul, kako me je de Beaujolais klical; sodil sem po zvoku njegovega glasu, da ni bil srečnejši od mene... Pogled na vse tisto zgoraj je zadoščal, da je zbegal vsakogar, ne glede na vse uganke, ki so se nudile. Pozneje sem slišal, kako se je razgovarjal s svojim seržantom; nato sta me iskala. Enkrat sta celo pogledala notri v celico, toda zdela se jima je prazna... Spoznal sem, da je bil stari Dufour še bolj zmeden in nesrečen ko de Beaujolais... Toda kmalu sta se oddaljila in v trdnjavi je bilo tiho ko v grobu...

Ko sem bil prepričan, da ni nikogar več v bližini, sem se ponovno splazil na streho in pogledal naokrog... Pred vrati forta je stala straža in kompanija se je pomikala nazaj v zelenico, najbrže zato, da bi se tam spočila, preden zasede trdnjavo.

Pobral sem se, stopil do Beauja, ga vzel v naročje, ga nesel doli in ga položil na njegovo posteljo v sobi za moštvo. Okoli postelje sem nagrmadil polena, ki sem jih prinesel iz kuhinje in jih napojil s petrolejem. Potrudil sem se kolikor mogoče, da bi izvršil ta ‚vikinški pogreb' tako, kakor smo ga napravili kot otroci. Prav tako, kot si je bil Mihael želel. Moja največja žalost je bila, da nisem imel angleškega prapora, da bi ga z njim pogrnil...

Pokril sem vso grmado z platnom in rečmi, ki so bile bolj ali manj bele... Drva in petrolej, vse je bilo zakrito... Mihael je bil krasen... Po nekolikem premišljanju sem vzel nadomestno trobojnico in jo razprostrl čez vse... Sicer ni bila zastava, kakršno sem si želel, toda on se je bil boril zanjo in je zanjo umrl; »ako je morala zadoščati... morala zadoščati... zadoščati...«

Digbyjeva glava je samogibno klimala, ko je govoril. Bil je tak ko kak mesečnik. Poskusil sem, odvrniti ga od govorjenja.

»Pusti me, John... Moram ti vse povedati. Oh, Beau! Beau! Storil sem, kar sem mogel, moj stari prijatelj... Vendar pa ni bilo ne konja ne sulice ne ščita, da bi jih položil poleg tebe... Toda spravil sem psa k tvojim nogam... In tvoja puška in bajonet naj ti veljata za sulico in meč...«

Bal sem se, da bo zblaznel.

»Psa, dragi Digby?« sem vprašal in si prizadeval, spraviti ga nazaj v resničnost. »To morda ni čisto v redu...«

»Pač, pač, nekeg apsa... Psa k njegovim nogam... Nekega psa, ki je čepel ob njegovih nogah...«

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: Lovrenčič: Publius in Hispala, povest, broš. 28 Din, vez. 40 Din. — Pierre L'Ermitte: Deklica z odprtimi očmi, povest, broš. 30 Din, vez. 42 Din. — Pierre L'Ermitte: Kako sem ubila svojega otroka, povest, broš. 35 Din, vez. 45 Din. — Biggers: Kitaičeva papiga, povest, broš. 32 Din, vez. 42 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš. 28 Din, vez. 40 Din.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.